

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Diplomová práce

Analýza hospodaření zemědělského podniku

Vypracovala: Bc. Pavla Koubová
Vedoucí práce: Ing. Radek Zdeněk Ph.D.
České Budějovice
2023

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Pavla KOUBOVÁ
Osobní číslo: E20449
Studijní program: N0488A050006 Finance a účetnictví
Studijní obor:
Téma práce: Analýza hospodaření zemědělského podniku
Zadávající katedra: Katedra účetnictví a financí

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem práce je vyhodnotit stav a vývoj finančních a výrobních ukazatelů zemědělského podniku a pomocí metod mezipodnikového srovnání určit pozici podniku v rámci výběrového souboru.

Osnova:

1. Ekonomická analýza a její význam pro hospodaření podniku.
2. Poměrové ukazatele aktivity, likvidity, zadluženosti a rentability. Soustavy ukazatelů.
3. Hodnocení zemědělské výroby – objem, struktura, intenzita.
4. Metody mezipodnikového srovnání, metody stanovení vah kritérií.
5. Charakteristika vybraného podniku, charakteristika výběrového souboru podniků.
6. Hodnocení finančních a výrobních ukazatelů podniku, komparace s výsledky podniků ve shodné skupině ANC.
7. Výběr ukazatelů pro vícerozměrné srovnání, aplikace metod mezipodnikového srovnání.
8. Vyhodnocení výsledků.

Pro zpracování budou využita data podniků z databáze Albertina.

Rozsah pracovní zprávy: 50 – 60 stran

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

- Blaha, Z. S., & Jindřichovská, I. (2006). *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. Praha: Management Press.
- Brealey, R. A., Myers, S.C., & Allen, F. (2008). *Principles of corporate finance*. (9th ed). New York: McGraw-Hill.
- Kubičková, D., & Jindřichovská, I. (2015). *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firem*. Praha: C. H. Beck.
- Marek, P. (2009). *Studijní průvodce financemi podniku*. (2nd ed). Praha: Ekopress.
- MZe. *Zelená zpráva 2018*. Praha: MZe.
- Neumaierová, I., & Neumaier, I. (2002). *Výkonnost a tržní hodnota firmy*. Praha: Grada Publishing.
- Svatoš, M. (2011). *Ekonomika agrárního sektoru*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze.
- Synek, M. (2011). *Manažerská ekonomika*. (5th ed). Praha: Grada.

Synek, M., Kopkáně, H., Kubálková, M. (2009). *Manažerské výpočty a ekonomická analýza*. Praha: C. H. Beck.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Radek Zdeněk, Ph.D.**
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: **10. února 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2022**

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 10. dubna 2023

.....
Bc. Pavla Koubová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat panu Ing. Radku Zdeňkovi Ph.D. za odborné vedení a rady v průběhu zpracování diplomové práce.

Obsah

ÚVOD	3
1 LITERÁRNÍ REŠERŠE	4
1.1 Zemědělská výroba	4
1.1.1 Význam a specifické postavení zemědělství v rámci národního hospodářství ..	4
1.1.2 Agrární sektor a agrární politika	4
1.2 Specifické zemědělské činnosti, které ovlivňují ekonomiku a účetnictví v zemědělském podniku.....	5
1.3 Vývoj počasí od roku 2016	10
1.4 Dotace v zemědělství	11
1.4.1 Členění dotací.....	11
1.4.2 Státní zemědělský intervenční fond	12
2 FINANČNÍ ANALÝZA	14
2.1 Metody finanční analýzy.....	14
2.2 Horizontální a vertikální analýza	15
2.3 Analýza rozdílových ukazatelů	15
2.4 Analýza poměrových ukazatelů	16
2.4.1 Ukazatele rentability.....	17
2.4.2 Ukazatele aktivity.....	18
2.4.3 Ukazatele zadluženosti.....	19
2.4.4 Ukazatele likvidity	20
2.5 Bonitní a bankrotní modely.....	22
3 MEZIPODNIKOVÉ SROVNÁNÍ.....	24
3.1.1 Bodovací metoda.....	24
4 METODIKA	26
5 VÝBĚR SPOLEČNOSTI	29
6 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKU	30
6.1 Rostlinná a živočišná výroba	30
6.1.1 Rostlinná výroba	30
6.1.2 Živočišná výroba.....	32
6.1.3 Tržby z jednotlivých úseků výroby.....	34
6.2 Analýza rozdílových ukazatelů – Čistý pracovní kapitál (ČPK)	35

6.3	Analýza poměrových ukazatelů	35
6.3.1	Ukazatele rentability.....	35
6.3.2	Rozbor nákladovosti.....	39
6.3.3	Provozní ukazatele	43
6.3.4	Ukazatele aktivity.....	44
6.3.5	Ukazatele zadluženosti.....	49
6.3.6	Ukazatele likvidity	53
6.4	Altmanův model (Z-skóre).....	56
6.5	Gurčíkův index.....	56
6.6	Finanční zdraví.....	57
6.7	Dotace	58
7	MEZIPODNIKOVÉ HODNOCENÍ.....	60
8	ZÁVĚR	66
9	SUMMARY	68
	SEZNAM GRAFŮ	69
	SEZNAM TABULEK.....	70
	SEZNAM OBRÁZKŮ	70
	BIBLIOGRAFIE	71

Úvod

Tématem diplomové práce je „Analýza hospodaření zemědělského podniku“.

Zemědělství je jedno z důležitých odvětví hospodářství. Je rozděleno na rostlinnou a živočišnou výrobu. Do rostlinné výroby patří pěstování různých druhů obilovin (např. pšenice, ječmen, žito, oves a kukuřice), olejnin (řepka), cukrové řepy na výrobu cukru, dále také brambor, zeleniny a další. V živočišné výrobě převažuje chov skotu, prasat a drůbeže. Zemědělství je závislé na počasí, které ovlivňuje výstupy podniku. V současném zemědělství vystřídal manuální práci technika a chemie i za cenu negativních vlivů na životní prostředí.

Finanční analýza je důležitá jak pro potřeby podniku, tak i pro okolní prostředí. Okolní prostředí, které zahrnuje věřitele, banky a další, hodnotí, jak se jejich vložený kapitál zhodnocuje nebo zjišťují platební schopnost podniku.

Cílem práce je zhodnotit stav a vývoj finančních a výrobních ukazatelů zemědělského podniku. Dále je také cílem pomocí metod mezipodnikového srovnání určit pozici podniku v rámci výběrového souboru.

Teoretická část je rozdělena na dvě části. První část je zaměřena na zemědělství. Je zde popsán, jaký má význam zemědělství a dále jsou zde popsány specifické činnosti, které ovlivňují ekonomiku v zemědělském podniku. Druhá část je konkrétně zaměřena na finanční analýzu. Jsou zde popsány zdroje pro finanční analýzu, metody hodnocení výkonosti zemědělského podniku. Jsou zde vyobrazeny vybrané rozdílové a poměrové ukazatele, které budou následně použité v praktické části. Nakonec jsou uvedeny metody mezipodnikového srovnání.

V praktické části je nejprve popsána stručná charakteristika podniku, ale z důvodu zachování anonymity jsou vybrány jen důležité informace a následně jsou vypočteny hodnoty jednotlivých ukazatelů. Vybrané ukazatele jsou poté použity na mezipodnikové srovnání podniku s vybraným vzorkem a následně jsou výsledky zhodnoceny.

1 Literární rešerše

1.1 Zemědělská výroba

Zemědělská výroba patří společně s potravinářskou výrobou mezi tradiční odvětví v národním hospodářství (Ministerstvo zemědělství, 2021).

Podstatou zemědělské výroby jsou např. přírodní procesy růstu, zrání a rozmnožování, vysoká rizikovitost zemědělské výroby, délka reprodukčního cyklu, které se projevují v různých účetních přístupech (Dvořáková, 2012).

České zemědělství jako sektor v porovnání s vyspělejšími zeměmi EU je méně efektivní a tím méně konkurenceschopné, ale díky dotacím je schopno přežít (Abrahamová, 2010).

Zemědělství se dělí na extenzivní a intenzivní. Extenzivní spočívá v tom, že na produkci se vynakládá co nejméně externích vstupů, jako jsou u rostlinné výroby hnojiva, a u živočišné výroby přídatné látky v krmivech nebo veterinární léčiva. Intenzivní zemědělství naopak využívá tyto externí vstupy, aby mohl podnik vyrábět co nejvíce potravin při nejnižších nákladech (Hienl et al., 2013).

1.1.1 Význam a specifické postavení zemědělství v rámci národního hospodářství

V průběhu dvacátého století prošlo postavení zemědělství v národním hospodářství výraznou změnou. Zemědělství představovalo po celou historii lidstva nejdůležitější ekonomickou aktivitu, protože zde byla zaměstnána většina populace. Tato situace se po druhé světové válce v rozvinutých zemích změnila, protože zemědělství již nemá podstatný podíl na tvorbě HDP a počet zaměstnaných se v této oblasti podnikání snižuje. Zemědělství je nezastupitelné při produkci potravin a stále roste význam zemědělských produktů, jako vstupních surovin v nepotravinářské výrobě (Dvořáková, 2012).

1.1.2 Agrární sektor a agrární politika

Význam zemědělství je potřeba hodnotit i v souvislosti s velikostí celého agrárního sektoru, který je závislý na výstupech ze zemědělské prvovýroby, včetně zpracovatelského průmyslu (potravinářského i nepotravinářského) a obchodu. Zemědělská prvovýroba má strategický význam v celém agrárním sektoru, protože zde představuje podíl kolem 20 % HDP. V případě, že nebude zemědělská prvovýroba dobře fungovat, může dojít k dramatickému

nárůstu dovozu zemědělských surovin se všemi možnými negativními důsledky pro ekonomiku. Pokud se nenahradí dovoz domácích vstupů zemědělské produkce adekvátním způsobem, může se stát, že dojde k významným otřesům celého agrárního sektoru (Dvořáková, 2012)

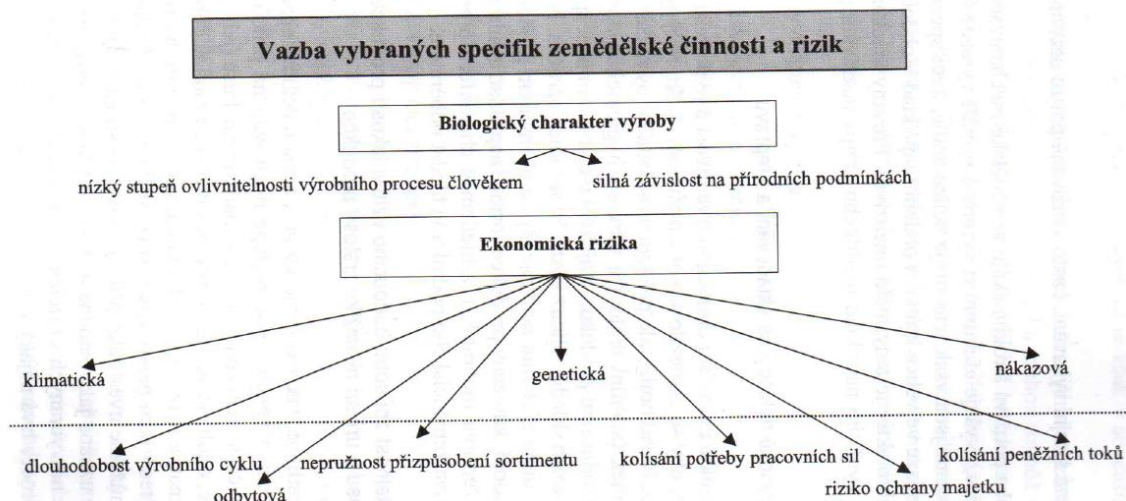
Agrární sektor můžeme chápat jako část ekonomického systému a agrární ekonomiku jako část politického systému. Agrární politika zaujímá oblast všeobecné hospodářské a společenské politiky. Těžiště politiky je soustředěno na zemědělství a s ním propojená hospodářská odvětví a skupiny obyvatelstva (Svatoš et al., 1999).

Agrární trh představuje podle (Bečvářová & Zdráhal, 2014) směnu výrobků prostřednictvím koupě a prodeje, jejich dopravu, dále také skladování, přebírání rizika odběru a prodeje zemědělských a potravinářských výrobků a další.

1.2 Specifické zemědělské činnosti, které ovlivňují ekonomiku a účetnictví v zemědělském podniku

Oproti ostatním sférám podnikatelské činnosti, má zemědělská výroba početná specifika, která se odrážejí na činnosti podniku (Dvořáková, 2012).

Obrázek 1: Vazba vybraných specifík zemědělské činnosti a rizik

Zdroj: Dvořáková, 2012

Na obrázku č. 1 můžeme vidět vazbu vybraných specifíků zemědělské činnosti a rizik, kterými jsou podle (Dvořáková, 2012):

- biologický charakter zemědělské výroby
 - Nejdůležitějším specifíkem zemědělské činnosti je biologický charakter výroby a mnoho rysů je od něj odvozeno. Hlavním činitelem přinášející prospěch v průmyslové výrobě je využití lidských schopností umožňující vyrábět, prodávat a vytvářet zisk. Ale u zemědělského výrobního procesu jsou podstatou přirozené biologické jevy, které se odehrávají v živých organismech. Ekonomický prospěch přinášejí živé organismy tím, že mají schopnost růst, rozmnožovat se a plodit. Rozhodující roli zde také vede lidská činnost. Ta umožňuje využití aktiv prostřednictvím přirozených biologických jevů a zvyšovat svou účetní hodnotu a přinášet zisk (Dvořáková, 2012).
 - Zemědělství je založeno na biologickém principu, který je alokovaný do konkrétního prostředí vymezeného abiotickými podmínkami a faktory. Jde tedy o ekosystém vytvořený člověkem za účelem produkce biomasy ze zemědělských plodin a jeho řízení směřuje k dosažení maximální primární produkce pěstovaného druhu při omezení nebo likvidaci populací všech ostatních druhů rostlin, tedy plevelu a fytofágů proti škůdcům a patogenům (Křen & Dušková, 2015).
 - V rostlinné výrobě je biologický charakter dán délkou vegetačního období pěstování rostlin a v živočišné výrobě je dán délkou doby odchovu (Bečvářová & Zdráhal, 2014).

- dlouhodobost produkčního cyklu
 - Reprodukční cyklus je dlouhodobým procesem, který může trvat v některých případech v rozmezí jednoho účetního období, ale často trvá v rozmezí až několika let. Délku produkčního cyklu mohou pěstitelé ovlivnit šlechtěním nebo optimalizací podmínek pro pěstování. Může se jednat o zavlažování, vytváření optimálních světelných a tepelných podmínek, hnojení, využití chemických preparátů pro podporu rychlého růstu a další. Tyto zásahy mají své hranice a každé urychlení s sebou nese riziko ztráty kvality produkce a vysoké náklady, které je nutné vynaložit na urychlení výrobního cyklu (příkladem může být zavlažování, výstavba skleníku) (Dvořáková, 2012).

- nepřetržitý charakter produkce, malá flexibilita vůči požadavkům trhu
 - Dlouhá doba produkčního cyklu, nemožnost a neefektivnost jeho přerušení v mnoha odvětvích zemědělské výroby je spjata s menší schopností zemědělského podniku reagovat na potřeby trhu změnami sortimentu v krátkém časovém období. Zemědělské podniky musí často překonat ztrátové období a doufat v příznivější vývoj cen v budoucnu, protože likvidace provozu a jeho znovuoobnovení by bylo velice nákladné a neefektivní (Dvořáková, 2012).

- sezónní charakter, nerovnoměrnost peněžních toků
 - Příčinnou sezónního charakteru je dlouhá doba výrobního cyklu, zejména u rostlinné výroby. Z ekonomického hlediska může sezónnost způsobit problém s nerovnoměrným průběhem peněžních toků a nároky na finanční zdroje. V případě, že nedochází k prodeji produkce, tak dochází pouze k výdajům (Dvořáková, 2012).
 - Víme, že sezónnost má různé dopady na odlišné skupiny podniku, které mají rozdílné schopnosti zvládat sezónní rizika. Nejhůře jsou postiženy malé podniky, které si nemohou dovolit najímání pracovníků, například v době období sklizně (Devereux & Longhurst, 2010).

- závislost na přírodních podmínkách
 - Na přírodních podmínkách je závislý život, zdraví a růst rostlin a zvířat. Odvíjejí se od nich druhy výrob, které zemědělský podnik provozuje. Limitujícími faktory jsou hlavně klimatické podmínky a kvalita půdy, na které zemědělský podnik hospodaří. Klimatické podmínky závisí na zeměpisné poloze, nadmořské výšce apod. Na kvalitě půdy je závislá rostlinná i živočišná výroba především prostřednictvím rostlinných krmiv, které si podnik může pěstovat pro svou potřebu (Dvořáková, 2012).
 - Zemědělství je závislé také na dostatečném množství vody, na kterou jsou kladeny nároky v důsledku vyšších frekvencí období sucha. Zemědělská půda je častěji ovlivňována povodněmi, přívalovými dešti a dalšími živelnými událostmi (Ministerstvo zemědělství, 2011).

- klimatická, nákazová a genetická rizika a omezené prevence těchto rizik
 - Zemědělská výroba je velmi riziková. Existují zde rizikové faktory, které mohou snižovat nebo zcela ohrožovat výsledek zemědělské výroby. Tyto rizika členíme na klimatická, nákazová a genetická.
 - Klimatická rizika jsou způsobena nepříznivým vývojem počasí (např. sucho, teploty pod bodem mrazu, nadměrné srážky), který může mít za následek vznik živelných pohrom (povodně, požáry). Těmto rizikům se podnik nemůže nijak bránit. Řešením je pojištění, ale to je velice nákladná záležitost (Dvořáková, 2012). Změny klimatu mohou ovlivnit například produkci plodin, krmiv, genetickou rozmanitost v zemědělství nebo půdní úrodnost (Ministerstvo zemědělství, 2011).
 - Zvířata a rostliny jsou ohroženy nejrůznějšími nákazami, nežádoucími genetickými mutacemi. Tato rizika mohou vyústit do úplného zničení produkce (např. mohou nevyhnutelně zlikvidovat trvalý travní porost nebo celá stáda). Nákazová rizika se s dovozem krmiv a vývozem potravin a zvířat neustále zvyšují. Prevence a zajištění proti těmto rizikům jsou velmi obtížné a také velice nákladné (Dvořáková, 2012).

- časový nesoulad mezi průběhem výrobního a pracovního procesu
 - Je typickým problémem u rostlinné výroby tím, že je průběh biologických procesů daleko delší než pracovní proces, jež připravuje vhodné podmínky pro průběh biologické transformace. Nastávají situace, kdy je v některém období třeba zajistit dostatek pracovních sil, ale v jiných obdobích je práce nedostatek. Tyto výkyvy řeší zemědělské podniky tím, že najímají brigádníky nebo přidruženou výrobou (Dvořáková, 2012).

- náročnost na specializované strojní vybavení
 - V současné době využívá zemědělská výroba velkou škálu zemědělské mechanizace. Ta umožňuje zrychlit pracovní proces, zvyšovat efektivnost výroby a přinášet výrazné úspory pracovních sil (Dvořáková, 2012). Stroje jsou velmi drahé, úzce specializované a často se využívají na pouze krátké období (např. setí obilí, sklizeň, orba).

- dlouhodobá obtížná rozlišitelnost způsobu užití a jakosti produkce
 - Týká se jak rostlinné, tak i živočišné výroby. V rostlinné výrobě může být příkladem sadba brambor. Než je uznána za vhodnou a získá certifikaci, musí být otestována ve zkušebně, kde se na vzorcích zkoumá např. klíčivost. Toto trvá nějakou dobu a pěstitel neví, zda bude produkce brambor použitelná jako sadba s poměrně vysokou cenou, nebo jako brambory nízké jakosti. V živočišné výrobě jde například o narození zvířete. Často není po dlouhou dobu zřetelné rozpoznat vlastnosti (zdravotní a fyzický stav), podle kterých se rozhodne, zda bude zvíře použito pro chov nebo jinak (Dvořáková, 2012).

- problém intenzifikace výroby
 - Zemědělská činnost je velmi úzce spojena s životním prostředím a charakterem krajiny. Závažné důsledky může mít pro životní prostředí příliš vysoká výkonnost zemědělské výroby (Dvořáková, 2012).
 - Zvyšováním specializace zemědělských podniků a oddělováním živočišné a rostlinné výroby vznikají negativní jevy intenzifikací zemědělské výroby. Těmi problémy jsou podle (Dlouhý & Urba, 2011) například: závislost na neobnovitelných zdrojích fosforu a draslíku, závislost na fosilní energii, vyplavování živin (hlavně dusíku a fosforu), znečišťování vody, snižování úrodnosti půdy, eroze, problémy s nadměrným používáním léčiv v chovu zvířat.

- sdužený charakter výroby
 - Sdužený charakter výroby znamená, že v průběhu výroby vzniká nuceně více výrobků najednou. Můžeme zde rozlišit hlavní a vedlejší výrobek (odpad). Hlavní výrobek je hlavním cílem tržní produkce a vedlejší výrobek má menší ekonomický význam. Tato vlastnost, která komplikuje oceňování jednotlivých produktů na úrovni vlastních výrobních nákladů, je typická pro zemědělskou výrobu. Typickým rysem zemědělské výroby je přechod meziproductů v rostlinné a živočišné výrobě. Z rostlinné výroby do živočišné jde například o krmivo a z živočišné do rostlinné jde například o organická hnojiva vyprodukovaná chovnými zvířaty. (Dvořáková, 2012)
 - Vzhledem k dlouhodobému produkčnímu cyklu v zemědělství je třeba vyloučit příjmová rizika v zemědělství, a to rozložením tržeb rovnoměrně do celého roku.

V tomto případě se uplatní diverzifikace, kdy podnik kombinuje živočišnou produkci, která je nositelem pravidelných příjmů (např. výroba mléka, vajec, výkrm brojlerů), s pěstováním plodin s různou délkou produkčního cyklu (Špička, 2006).

Podle (Bečvářová & Zdráhal, 2014) je také důležitým faktorem, který ovlivňuje zemědělství, půda, která je ovlivněna půdotvornými činiteli. Mezi tyto činitele řadíme například:

- matečnou horninu – fyzické a chemické vlastnosti půdy, které znamenají vznik půdního typu;
- vliv organismů – mikroorganismy, fauna a flora, která je ovlivněna podnebím a typem půdy;
- reliéfu terénu – ten ovlivňuje vodní a větrnou erozi.

1.3 Vývoj počasí od roku 2016

Vývoj zemědělství v České republice je získán ze Zelených zpráv vydaných Ministerstvem zemědělství.

V roce **2016** byly povětrnostní podmínky velmi dobré. Výjimkou byly dubnové mrazy 2016, které poškodily zejména sklizeň ovoce, ale úroda většiny pěstovaných základních plodin byla dobrá. Z hlediska ekonomických výsledků za rok 2016 podle lze zemědělství hodnotit jako velmi úspěšné, jelikož došlo v meziročním srovnání 2015–2016 ke zlepšení oproti přechozímu roku (Ministerstvo zemědělství, 2017).

V roce **2017** byly povětrnostní podmínky méně příznivé a výnosy většiny pěstovaných základních plodin byly proti předcházejícím rokům nižší. V meziročním srovnání 2016–2017 vykazují výsledky v roce 2017 v odvětví zemědělství mírný pokles souhrnných ukazatelů (Ministerstvo zemědělství, 2018).

Průběh počasí v roce **2018** negativně ovlivnil značnou část rostlinné produkce. V důsledku mimořádného sucha a nedostatku srážek na území ČR ve vegetačním období se snížily výnosy většiny zemědělských plodin. Výsledky pro rok 2018 značí výrazný pokles. Meziročně došlo k nárůstu rostlinné produkce, ale nižší tempo růstu bylo v odvětví živočišné výroby (Ministerstvo zemědělství, 2019).

V roce **2019** bylo území ČR ovlivněno hydrologickým a půdním suchem, ale projevy nebyly tak výrazné jako v předchozím roce. Průběh počasí byl pro značnou část rostlinné

produkce příznivější a výnosy většiny plodin byly meziročně vyšší. Výsledků odvětví zemědělství za rok 2019 můžeme hodnotit kladně oproti předchozímu roku. V meziročním srovnání 2018–2019 jsou výsledky z roku 2019 jednotlivých souhrnných ukazatelů téměř vždy lepší než v předchozím roce (Ministerstvo zemědělství, 2020).

Pokud jde o vývoj počasí v roce **2020**, tak jarní měsíce byly podnormálním a mimořádně nadnormálními byly letní měsíce. Srážkový a teplotní vývoj počasí spolu s dalšími faktory působil příznivě na vývoj hektarových výnosů u většiny rostlinných komodit. Podle údajů z účtu za rok 2020 zemědělství dosáhlo nejvyšší hodnoty zemědělské produkce za posledních pět let (Ministerstvo zemědělství, 2021).

1.4 Dotace v zemědělství

Dotaci můžeme chápat z ekonomického hlediska jako peněžitou úhradu ze strany státu nebo územněsprávního celku danému subjektu v zájmu snížení ceny určitého statku a jeho poskytování je ve formě veřejného zájmu. Dotace jsou nositelem například strategických opatření, které vedou k minimalizaci negativních dopadů socioekonomického prostředí na přírodní prostředí v konkurenčních oblastech nebo přeměny struktury výroby (Kouřilová et al., 2009).

Vlastností dotací jsou, že vytvářejí transfery, které odrážejí změny v rozdělování důchodů, a že vyvolávají ekonomické náklady, které jsou spojené s jejich uplatněním a tím mohou ovlivnit rozdíl mezi výdaji společnosti a dotační politikou a poté jeho projevem v důchodu příjemce (Bečvářová & Zdráhal, 2014).

1.4.1 Členění dotací

Dotace můžeme například rozčlenit podle (Kouřilová et al., 2009):

- **základní členění dle subjektu a účelu:**
 - podle účelu mohou být dotace použity například na podporu výroby, podporu odstoupení od výroby nebo na mimovýrobní a doplňující dotace;
- **z hlediska účetnictví a financování rozlišujeme:**
 - dotace na pořízení aktiv (např. na nákup dlouhodobého majetku, či leasing),
 - dotace, které se vztahují k výnosům, nebo k úhradě nákladů (např. daně, pojištění, nebo školení).

1.4.2 Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je akreditovanou platební agenturou, která zprostředkovává finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Základním pilířem poskytovaných finančních podpor jsou:

- Přímé platby, které jsou vyplaceny zjednodušeným systémem (na hektar obhospodařované plochy);
- Národní dotace;
- Program rozvoje venkova (SZIF, 2021).

Přímé platby

Přímé platby mají největší podíl na vyplácení finančních prostředků určených na dotace v zemědělství. Pro období 2015–2020 byly zaměřeny především na šetrný přístup k životnímu prostředí (pomocí režimu Greening), generační obměnu na venkově a na podporu odvětví nebo regionů, které čelily určitým obtížím nebo byly velmi důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Do přímých plateb zahrnujeme:

- a) jednotná platba na plochu (SAPS);
- b) platba pro mladé zemědělce;
- c) platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening);
- d) dobrovolná podpora vázaná na produkci:
 - do této skupiny můžeme zařadit například podporu na produkci brambor určených pro výrobu, konzumních brambor, chmele a další; a
- e) přechodné vnitrostátní podpory (PVP) (SZIF, 2021).

Jednotná platba na plochu (SAPS) je nejvýznamnější složkou přímých plateb, která představuje zhruba 55 % částky určené na přímé platby. Platba pro mladé zemědělce se poskytuje mladým zemědělcům (jak FO, tak i PO), kteří začínají podnikat v zemědělství. Cílem této podpory je usnadnění založení zemědělského podniku a jeho rozvoj v prvních letech podnikání (Svoboda et al., 2017).

Cílem platby pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí je podpořit zemědělské postupy, které jsou zaměřeny na oblasti klimatu a životního prostředí. Dobrovolná podpora vázaná na produkci se vztahuje na určité komodity (např.

brambory určené pro výrobu, konzumní brambory, chmel, cukrová řepa, bílkovinné plodiny, telata masného typu a další) s tím, že každá komodita má svá specifika. Přechodné vnitrostátní podpory jsou doplňkové platby, které jsou poskytované k SAPS a jsou plně hrazeny z rozpočtu České republiky. V rámci PVP lze požádat například o platbu na zemědělskou půdu, chov krav bez tržní produkce mléka, dále o historické platby na chmel, brambory pro výrobu škrobu a na přežvýkavce (SZIF, 2021).

Národní dotace

Pomocí dotačních programů Česká republika podporuje široké spektrum potřebných a důležitých aktivit, které slouží k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru (Svoboda et al., 2017).

Program rozvoje venkova 2014–2020

Hlavním cílem tohoto programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření. Dalším cílem jsou investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, nebo také podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura (Ministerstvo zemědělství, 2009).

2 Finanční analýza

Finanční analýzu můžeme definovat mnoha způsoby, jelikož neexistuje žádná stálá definice. Hlavním cílem finanční analýzy je posouzení pozice podniku.

Finanční analýza představuje systematický rozbor získaných dat především z účetních výkazů společnosti. Finanční analýza zahrnuje hodnocení minulosti, současnosti a předpovídání budoucích finančních podmínek podniku.

Finanční analýzu můžeme pojmut jako metodu hodnocení finančního hospodaření podniku, při které se získaná data třídí, agregují, nebo poměřují mezi sebou, hledají se souvislosti mezi daty a určuje se jejich vývoj (Sedláček, 2011).

Podstatou finanční analýzy je prověřit finanční zdraví podniku a vytvořit základ pro finanční plán. Při ověření finančního zdraví podniku se ohlížíme do minulosti, to odpovídá na otázku, jaká je finanční situace k určitému datu (Růčková, 2019).

Finanční analýza je důležité pro uživatele finanční analýzy. Uživatele finanční analýzy můžeme rozdělit do dvou skupin, kterými jsou interní a externí uživatelé. Interní uživatelé jsou takové osoby, které se podílejí na činnosti podniku. Mezi ně můžeme zařadit majitele podniku, ale také zaměstnance. Finanční analýza jim bude sloužit například ke zjištění rentability vlastního kapitálu nebo k zajištění potřebné likvidity. Externími uživateli jsou osoby, které se nijak nepodílejí na činnosti podniku. Jedná se o investory, obchodní partnery, banky nebo o státní orgány. Tyto uživatele například zajímá, jak se zhodnocuje jejich kapitál nebo jaká je platební schopnost podniku.

2.1 Metody finanční analýzy

Klasická finanční analýza obsahuje dvě navzájem propojené části a to kvalitativní (tzv. fundamentální analýzu) a kvantitativní (tzv. technickou analýzu) (Sedláček, 2011).

Fundamentální analýza podniku

Fundamentální analýza podniku je založena na znalostech odborníků a jejich subjektivních odhadech. Východiskem pro tuto analýzu je hlavně identifikace prostředí, a to zejména analýzy vlivu vnitřního a vnějšího ekonomického prostředí podniku, právě probíhající fáze života podniku a charakter podnikových cílů (Sedláček, 2011). Můžeme sem zařadit např. SWOT analýzu, BCG matici, metodu BSC a další.

Technická analýza podniku

V technické analýze se využívají matematické, statistické a další metody ke zpracování ekonomických dat s následným posouzením výsledků. Podle účelu, ke kterému se analýza používá a dat, která se využívají, se tato analýza rozlišuje na analýzu absolutních dat, rozdílových a poměrových ukazatelů, a také analýzu soustav ukazatelů (Sedláček, 2011). Pro tuto práci jsou využity rozdílové a poměrové ukazatele.

2.2 Horizontální a vertikální analýza

Horizontální analýza

Horizontální analýza čerpá z dat získaných nejčastěji z účetních výkazů nebo z výročních zpráv. Sleduje změny absolutní hodnoty vykazovaných dat v daném časovém horizontu, ale také jejich procentní změny. Změny jednotlivých položek z výkazu se porovnávají v řádcích, proto se tato metoda nazývá horizontální analýzou absolutních dat (Sedláček, 2011). Hledá odpověď na otázku o kolik korun nebo o kolik procent se změnila jednotlivé položky ve finančních výkazech v čase (Růčková, 2019).

Vertikální analýza

Vertikální analýza vznikla tím, že se při procentním vyjádření jednotlivých komponentů výkazů postupuje odshora dolů (ve sloupcích) v jednotlivých letech. Jako základ pro procentní vyjádření ve výkazu zisků a ztrát je obvykle velikost tržeb a v rozvaze je to celková hodnota aktiv (Sedláček, 2011).

2.3 Analýza rozdílových ukazatelů

Rozdílové ukazatele jsou někdy označovány jako fondy finančních prostředků a vyjadřují rozdíl mezi souhrnem určitých položek aktiv a určitých položek pasiv. Do těchto ukazatelů zařadíme čistý pracovní kapitál, peněžní finanční fond a čistý peněžně pohledávkový fond.

Čistý pracovní kapitál

Tento ukazatel je nejčastěji využívaným rozdílovým ukazatelem. Tento ukazatel má významný vliv na solventnost podniku (Sedláček, 2011).

Vypočítáme ho jako rozdíl mezi celkovými oběžnými aktivy a krátkodobými závazky se splatností do jednoho roku.

Pokud krátkodobá aktiva budou převyšovat krátkodobé závazky, tak to znamená, že je podnik likvidní a je schopný platit své závazky v čas. ČPK představuje finanční polštář, který umožní podniku pokračovat ve svých aktivitách i kdyby musel vynaložit vysoké peněžní prostředky.

$$\text{ČPK} = \text{OA} - \text{KZ} \quad (1)$$

Čisté pohotové prostředky (peněžní finanční fond)

Oběžná aktiva mohou obsahovat i málo likvidní nebo dlouhodobě nelikvidní položky ve vzorci ČPK. Z tohoto důvodu se používá čistý peněžní fond, který do pohotových peněžních prostředků zahrnuje pouze hotovost a peníze na běžných účtech (Sedláček, 2011).

$$\text{ČPP} = \text{pohotové peněžní prostředky} - \text{okamžitě splatné závazky} \quad (2)$$

Čistý peněžně pohledávkový fond

Spočívá v tom, že z oběžných aktiv jsou vyloučeny zásoby a nelikvidní pohledávky a od těch se odečtou krátkodobé závazky.

$$\text{ČPPF} = \text{oběžná aktiva} - \text{zásoby} - \text{nelikvidní pohledávky} - \text{krátkodobá pasiva} \quad (3)$$

2.4 Analýza poměrových ukazatelů

Tato analýza nám říká, jaký je vzájemný vztah mezi dvěma nebo více absolutními ukazateli pomoci jejich podílu. Vycházíme zde z dat z rozvahy a výkazu zisků a ztrát.

Důvod jejich používání je podle (Sedláček, 2011) například, že jsou výhodným nástrojem při porovnání více firem navzájem, nebo umožňují provádět analýzu finanční situace firmy v daném časovém období.

Podle oblasti finanční analýzy členíme poměrové ukazatele na:

- ukazatele rentability,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele likvidity.

2.4.1 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability (výnosnosti vloženého kapitálu) poměří dosažený zisk firmy s výší zdrojů, které byly využity k dosažení tohoto zisku.

Vycházíme zde z účetních výkazů rozvahy a výkazu zisků a ztrát. Ukazatele rentability slouží k hodnocení celkové efektivnosti dané činnosti. Tyto ukazatele jsou důležité hlavně pro akcionáře a potencionální investory.

Pro finanční analýzu jsou nejdůležitější tři kategorie zisku, a to:

- **EBIT** (zisk před odečtením úroků a daní), který odpovídá provoznímu výsledku hospodaření,
- **EAT** (zisk po zdanění), bývá také někdy označován jako čistý zisk; jedná se o tu část zisku, kterou můžeme rozdělit na zisk k rozdělení (např. dividendy) a zisk, který slouží k reprodukci podniku, a
- **EBT** (zisk před zdaněním), je to provozní zisk snížený nebo zvýšený o finanční a mimořádný výsledek hospodaření před odečtem daní (Růčková, 2019).

Rentabilita celkových vložených aktiv – ROA (return on assets)

Tento ukazatel vyjadřuje efektivnost podniku nebo jeho produkční sílu. Vypočte se jako provozní zisk vydělený celkovými aktivy bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou aktiva financována.

ROA nám hodnotí výnosnost vloženého kapitálu a je použitelným ukazatelem pro měření souhrnné efektivnosti (Růčková, 2019).

$$ROA = \frac{EBIT}{\text{celková aktiva}} \quad (4)$$

Rentabilita vlastního kapitálu – ROE (return on common equity)

ROE vyjadřuje výnosnost vloženého kapitálu akcionáři či vlastníky podniku, pomocí něhož si mohou zjistit, zda jejich kapitál je reprodukován s náležitou intenzitou odpovídající riziku investice (Růčková, 2019). Jinak řečeno, zda jim přináší výnos odpovídající velikosti jejich rizika (Sedláček, 2011).

$$ROE = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (5)$$

Rentabilita tržeb – ROS (return on sales)

Rentabilita tržeb bývá někdy označována jako ziskové rozpětí. Vyjadřuje poměr zisku v různých podobách a tržeb. Tržby představují tržní hodnocení výkonů podniku za určité časové období (Sedláček, 2011).

Pokud je do čitatele dosazen čistý zisk, tak je možné ukazatel porovnávat s odborovým průměrem. Platí že, pokud jsou hodnoty ROS nižší než odborový průměr, potom jsou ceny výrobků relativně nízké a náklady příliš vysoké (Růčková, 2019).

$$\text{ROS} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} \quad (6)$$

Nákladovost

Nákladovost bývá často považována, jako doplňkový ukazatel k rentabilitě tržeb. Platí, že čím je hodnota nižší, tak tím podnik dosahuje lepší výsledků hospodaření, protože podnik dokázal vytvořit jednu korunu tržeb s menšími náklady (Růčková, 2019).

$$\text{NÁKLADOVOST} = 1 - \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}} \quad (7)$$

2.4.2 Ukazatele aktivity

Tyto ukazatele nám vyjadřují, jak podnik efektivně využívá svá aktiva. Nejčastěji tyto ukazatele vyjadřují dobu obratu nějaké složky aktiv (vyjádřeno ve dnech) nebo počet obrátek jednotlivých složek.

Tyto ukazatele slouží především k tomu, abychom zjistili, jak podnik hospodaří s jeho aktivy a jeho jednotlivými složkami a jaký vliv to má na hospodaření, výnosnost a likviditu (Růčková, 2019).

Rychlost obratu aktiv (total assets turnover ratio)

Bývá také často označována jako vázanost celkového vloženého kapitálu. Tento ukazatel nám udává, kolikrát se celková aktiva obrátí za daný časový interval.

$$\text{RYCHLOST OBRATU AKTIV} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktiva}} \quad (8)$$

Doba obratu zásob (stock turnover ratio)

Udává nám průměrný počet dnů, kdy jsou zásoby v podniku vázány do doby jejich spotřeby. Tento ukazatel může být také indikátorem likvidity, protože nám udává počet dnů, během kterých se zásoba promění v hotovost nebo pohledávku (Sedláček, 2011).

$$\text{DOBA OBRATU ZÁSOB} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/360} \quad (9)$$

Doba obratu pohledávek (average collection)

Také je označována průměrná doba splatnosti pohledávek. Udává nám průměrnou dobu, za kterou nám odběratelé zaplatí za jejich pohledávky. Doporučená hodnota je běžná doba splatnosti faktur. Pokud je tento ukazatel vyšší než běžná doba splatnosti faktur, tak to znamená, že nám odběratelé neplatí v čas.

$$\text{DOBA OBRATU POHLEDÁVEK} = \frac{\text{pohledávky z obchodních vztahů}}{\text{tržby}/360} \quad (10)$$

Doba obratu závazků

Tento ukazatel nám říká, na jak dlouho podnik odkládá platbu faktur, které má ke svým dodavatelům.

$$\text{DOBA OBRATU ZÁVAZKŮ} = \frac{\text{závazky z obchodních vztahů}}{\text{tržby}/360} \quad (11)$$

2.4.3 Ukazatele zadluženosti

Tyto ukazatele nám udávají vztah mezi vlastními a cizími zdroji financování podniku. Vyjadřují nám, jak jsou aktiva podniku financována cizími zdroji.

Celková zadluženost (debt ratio)

Někdy je také označována jako ukazatel věřitelského rizika. Je to základní ukazatel zadluženosti a představuje poměr mezi cizím kapitálem a celkovými aktivy. Čím větší bude podíl vlastního kapitálu v podniku, tím větší bezpečnostní polštář bude mít proti ztrátám věřitelů v případě likvidace (Sedláček, 2011).

$$\text{CELKOVÁ ZADLUŽENOST} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (12)$$

Můžeme tedy říct, že čím je hodnota tohoto ukazatele vyšší, tím je větší riziko, že nebude věřitelům splacen jejich dluh. Proto tedy věřitelé chtějí, aby byla hodnota tohoto ukazatele co nejnižší.

Koeficient samofinancování (equity ratio)

Koeficient samofinancování je doplňkem k celkové zadluženosti. Vyjadřuje nám, z kolika procent jsou celková aktiva firmy financována vlastním kapitálem společnosti.

$$\text{KOEFIČIENT SAMOFINANCOVÁNÍ} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (13)$$

Součet ukazatele věřitelského rizika a koeficientu samofinancování by měl dát přibližně hodnotu 1 (Růčková, 2019).

Úrokové krytí (interest coverage)

Ukazatel úrokového krytí nám udává, kolikrát je zisk vyšší než placené úroky.

$$\text{ÚROKOVÉ KRYTÍ} = \frac{\text{EBIT}}{\text{nákladové úroky}} \quad (14)$$

Pokud je hodnota ukazatele rovna 1, tak to znamená, že na zaplacení úroků je třeba celý zisk a tím pádem na akcionáře nic nezbude (Sedláček, 2011).

2.4.4 Ukazatele likvidity

Likvidita vyjadřuje schopnost podniku přeměnit složky majetku na peněžní prostředky k úhradě závazků (Marek, 2009).

Ukazatele likvidity nám vysvětlují vztah mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky. Říkají nám, zda je podnik schopný dostát svým závazkům.

Ukazatele likvidity se počítají z položek z rozvahy, kde jsou aktiva řazeny podle stupně likvidity, tedy podle toho, jak je možné realizovat jejich přeměnu v hotovost (Blaha & Jindřichovská, 2006).

Do ukazatelů likvidity patří běžná, pohotová a okamžitá likvidita.

Běžná likvidita (current ratio)

Běžná likvidita je likviditou 3. stupně. Říká nám kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku. V zásadě nám říká, kolikrát je schopen podnik uspokojit své věřitele, kdyby přeměnil všechna oběžná aktiva na hotovost (Růčková, 2019).

$$\text{BĚŽNÁ LIKVIDITA} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (15)$$

Doporučená hodnota běžné likvidity se nachází v rozmezí mezi 1,5 – 2,5. Někdy je uváděna hodnota 2 namísto 2,5, z důvodu celé řady způsobu financování. Konzervativní strategie si snaží udržet hodnotu vyšší než 2,5. Pokud se hodnota pohybuje pod 1,5, jedná se strategii agresivní (Marek, 2009).

Pohotová likvidita (quick ratio)

Pohotová likvidita je likviditou 2. stupně. Oproti běžné likviditě se liší tím, že od oběžných aktiv jsou odečteny zásoby, jako nejméně likvidní složku krátkodobých aktiv (Marek, 2009).

$$\text{POHOTOVÁ LIKVIDITA} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (16)$$

Doporučená hodnota pohotové likvidity se nachází v rozmezí 1 – 1,5. Opět platí, že pokud je hodnota vyšší než 1,5, jedná se o konzervativní strategii a pokud je hodnota nižší než 1, tak se jedná o agresivní strategii. Je patrné, že pokud by hodnota pohotové likvidity byla 1, tak by byl podnik schopný vyrovnat se se svými závazky, aniž by musel prodávat své zásoby (Růčková, 2019).

Okamžitá likvidita (cash ratio)

Okamžitá likvidita je označována jako likvidita 1. stupně. Je nejužším vymezením likvidity a vstupují do ní ty nejlikvidnější prostředky z rozvahy. Do peněžních prostředků zařadíme sumu peněz v pokladně, na běžném účtu a volně obchodovatelné cenné papíry a šeky.

$$\text{OKAMŽITÁ LIKVIDITA} = \frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (17)$$

Pro okamžitou likviditu je doporučená hodnota v rozmezí vyšší než 0,2. (Sedláček, 2011) U této likvidity platí, že při nedodržení limitních hodnot, to nemusí znamenat finanční problémy podniku (Růčková, 2019).

2.5 Bonitní a bankrotní modely

Tyto modely byly vytvořeny za účelem posouzení finanční pozice podniku a její predikce. Kladou si za cíl přiřadit firmě číselnou charakteristiku, která posoudí její finanční zdraví (Růčková, 2019).

Bonitní modely diagnostikují finanční zdraví firmy, a to znamená, že jejich cílem je stanovit, zda se firma řadí mezi dobré nebo špatné. **Bankrotní modely** nás mají informovat o tom, zda podnik v blízké době zbankrotuje nebo ne (Růčková, 2019).

Altmanův model (Z-skóre)

Tento model patří do skupiny bankrotních modelů. Záměrem původní metody bylo odlišit firmy, které bankrotují, od těch, u kterých je pravděpodobnost bankrotu minimální. Proto Altman využil diskriminační metodu pro předpověď podnikatelského rizika. Na základě toho poté určil váhu jednotlivých poměrových ukazatelů, které jsou zahrnuty do tohoto modelu (Růčková, 2019).

Altmanův model je dán vztahem:

$$Z = 0,717 * A + 0,847 * B + 3,107 * C + 0,4 * D + 0,998 * E \quad (18)$$

kde:	A	čistý pracovní kapitál / celková aktiva
	B	nerozdělený zisk / celková aktiva
	C	EBIT / celková aktiva
	D	vlastní kapitál / cizí zdroj
	E	tržby / celková aktiva

Jsou stanoveny určité doporučené hodnoty. V případě, že hodnota je nižší než 1,2, tak se podnik nachází v pásmu bankrotu a znamená to, že signalizují výrazné finanční problémy podniku, a tedy i možnost bankrotu. Pokud se hodnota pohybuje v rozmezí 1,2 – 2,9, tzv šedá zóna, tak se nedá jednoznačně určit, zda je podnik úspěšný, nebo zda je to podnik s finančními problémy. Pokud je hodnota ukazatele vyšší než 2,9, tak se jedná o podnik, jehož finanční situace je uspokojivá (Sedláček, 2011) (Růčková, 2019).

Gurčův index

Gurčův sestavil index, zda podnik je či není prosperující, kde vybral 5 ukazatelů. Index se vypočte podle vzorce:

$$G = 3,412x_1 + 2,226x_2 + 3,277x_3 + 3,149x_4 + 2,063x_5 \quad (19)$$

kde:	x_1	nerozdělený hospodářský výsledek / pasiva celkem
	x_2	hospodářský výsledek před zdaněním / pasiva celkem
	x_3	hospodářský výsledek před zdaněním / výnosy
	x_4	cash flow / pasiva celkem
	x_5	zásoby / výnosy

Pro zařazení podniků do skupin uvádí pravidlo pro klasifikaci:

- prosperující podnik: $G \geq 1,8$
- průměrný podnik: $-0,6 < G < 1,8$
- neprospěující podnik: $G \leq -0,6$ (Gurčů, 2002).

Metodika výpočtu finanční zdraví

Pro vyhodnocení finančního zdraví (dále FZ) se používá 10 poměrových ukazatelů finanční analýzy z oblasti rentability, likvidity, zadluženosti a aktivity. Těmi ukazateli jsou ROA [%], Dlouhodobá rentabilita [%], Přidaná hodnota / vstupy [%], Rentabilita výkonů, z cash flow [%], Celková zadluženost [%], Úrokové krytí [%], Doba splatnosti dluhů z cash flow [léta], Pohotovost likvidita (L2) a Investiční aktivita. Podle dosaženého výsledku jsou jednotlivým ukazatelům přiděleny body. Vyhodnocení ukazatelů se provede pro každé účetní období zvlášť a poté se body přidělené všem ukazatelům v jednotlivých účetních obdobích sečtou. Výsledné hodnocení FZ představuje aritmetický průměr součtu bodů za předkládaná účetní období. Celkově je možné dosáhnout maximálně 30 bodů a pro splnění podmínky FZ je zapotřebí získat více než 9 bodů, viz. následující tabulka č. 1 (SZIF, 2019).

Tabulka 1: Rozlišení kategorií FZ dle dosaženého počtu bodů

Kategorie A	(22;30>	Splnění podmínky
Kategorie B	(14;22>	
Kategorie C	(9;14>	
Kategorie D	(6;9>	Nesplnění podmínky
Kategorie E	<0;6>	

Zdroj: SZIF, 2019

3 Mezipodnikové srovnání

Tyto metody slouží k porovnání podniků a výsledků jejich hospodaření v rámci souboru podniků.

Jednorozměrné srovnání hodnotí soubor podniku podle jednoho ukazatele, které nejlépe charakterizuje hospodářskou činnost podniku. Nejčastěji jde o rentabilitu kapitálu nebo o produktivitu práce. Výhodou je jednoduchost, ale nevýhodou je vyhodnocení, protože posuzujeme podnik podle jednoho kritéria.

Ve **vícerozměrném srovnání** nestačí pouze jeden ukazatel, využívá se více ukazatelů, které posuzují hlavní stránky činnosti podniku.

Při přechodu od jednorozměrného do vícerozměrného srovnání vzniká celá řada obtíží, především s výběrem charakteristik a s měřením charakteristik (Synek et al., 2009).

Mezi metody mezipodnikového srovnání zařadíme:

- metodu pořadí,
- metodu jednoduchého podílu,
- bodovací metodu,
- metodu normované proměnné,
- metoda vzdálenosti od fiktivního objektu a další.

Pro účely této práce byla vybrána bodovací metoda.

3.1.1 Bodovací metoda

U této metody přidělíme 100 bodů tomu podniku, který v daném ukazateli dosáhl těch nejlepších hodnot a ostatním podnikům přiřadíme body podle vzorců:

- při maximalizaci ukazatele:

$$x_{ij} = \frac{x_{ij} - x_{imin}}{x_{imax} - x_{imin}} \quad (20)$$

- při minimalizaci ukazatele:

$$x_{ij} = \frac{x_{imax} - x_{ij}}{x_{imax} - x_{imin}} \quad (21)$$

kde: x_{ij} je hodnota i-tého ukazatele u j-tého objektu,
 i počet sledovaných ukazatelů,
 j počet sledovaných objektů,
 x_{\max} nejvyšší hodnota i-tého ukazatele,
 x_{\min} nejnižší hodnota i-tého ukazatele (Synek et al., 2009).

Výhodou této metody je její jednoduchost. Nevýhodou je, že výsledky jsou značně ovlivněny extrémními hodnotami (Synek et al., 2009).

4 Metodika

Hlavním cílem této diplomové práce je zhodnotit stav a vývoj finančních a provozních ukazatelů zemědělského podniku a dále také pomocí metod mezipodnikového srovnání určit pozici podniku v rámci výběrového souboru.

Zdrojem dat pro finanční analýzu jsou především účetní výkazy společnosti, zjištěné z jejich výročních zpráv zveřejněných ve Veřejném rejstříku a sbírky listin na portálu justice.cz a interních dokladů společnosti.

V první části budou vypočteny provozní ukazatele z rostlinné a živočišné výroby. Z rostlinné výroby se tato práce zabývá analýzou produkce pšenice, řepky ozimé, a žita ozimého, a to celkové produkce a hektarovými výnosy. Ze živočišné výroby bude analyzována průměrná dojivost a počet dojnic.

Pro účely analýzy finančních ukazatelů bylo zvoleno časové období 5 let, tedy od roku 2016 do 2020 a byly zvoleny rozdílové a poměrové ukazatele, a to ukazatel čistého pracovního kapitálu, ukazatele rentability, z nichž některé byly očištěny o provozní dotace, dále ukazatele aktivity, zadluženosti a likvidity:

- **rozdílové ukazatele:**

$$\text{ČISTÝ PRACOVNÍ KAPITÁL} = \text{OA} - \text{KZ} = \text{R } 37 - \text{R } 122$$

- **poměrové ukazatele – ukazatele rentability:**

$$\text{RENTABILITA VLASTNÍHO KAPITÁLU (ROE)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}} = \frac{\text{V } 55}{\text{R } 79}$$

$$\text{RENTABILITA VLOŽENÝCH AKTIV (ROA)} = \frac{\text{EBIT}}{\text{celková aktiva}} = \frac{\text{V } 49 + \text{V } 43}{\text{R } 1}$$

$$\text{RENTABILITA VLOŽENÝCH AKTIV (ROA}_{\text{bez provozních dotací}}) = \frac{\text{EBIT} - \text{provozní dotace}}{\text{celková aktiva}}$$

$$\text{RENTABILITA TRŽEB (ROS)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} = \frac{\text{V } 55}{\text{V } 1}$$

$$\text{RENTABILITA TRŽEB (ROS}_{\text{bez provozních dotací}}) = \frac{\text{čistý zisk} - \text{provozní dotace}}{\text{tržby}}$$

Ukazatele rentability obsahují také nákladovost. Bude rozebrána celková, provozní a finanční nákladovost. V čitateli se budou měnit pouze provozní a finanční náklady, výnosy zůstávají stejné. Provozní nákladovost je ještě rozčleněna na výkonovou spotřebu, osobní náklady, které jsou ještě více do detailu rozebrány, a odpisy. Výkonová spotřeba se ještě dělí na spotřebu materiálu a energie a na služby. Nákladovost bude počítána podle vzorce:

$$\text{NÁKLADOVOST} = \frac{\text{náklady}}{\text{výnosy}}$$

Z provozních ukazatelů byla vybrána produktivita práce a technické vybavení práce.

$$\text{PRODUKTIVITA PRÁCE} = \frac{\text{výnosy}}{\text{počet pracovníků}}$$

$$\text{TECHNICKÉ VYBAVENÍ PRÁCE} = \frac{\text{dlouhodobý hmotný majetek}}{\text{počet pracovníků}}$$

- **poměrové ukazatele – ukazatele aktivity:**

$$\text{RYCHLOST OBRATU AKTIV} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktiva}} = \frac{V 1}{R 1}$$

$$\text{DOBA OBRATU DLOUHODOBÉHO MAJETKU} = \frac{\text{dlouhodobý hmotný majetek}}{\text{tržby}/360} = \frac{R 14}{V 1/360}$$

$$\text{DOBA OBRATU ZÁSOb} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/360} = \frac{R 38}{V 1 / 360}$$

$$\text{DOBA OBRATU POHLEDÁVEK} = \frac{\text{pohledávky z obchodních vztahů}}{\text{tržby}/360} = \frac{R 58}{V 1/360}$$

$$\text{DOBA OBRATU ZÁVAZKŮ} = \frac{\text{závazky z obchodních vztahů}}{\text{tržby}/360} = \frac{R 128}{V 1/360}$$

- **poměrové ukazatele – ukazatele zadluženosti:**

$$\text{CELKOVÁ ZADLUŽENOST} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} = \frac{R 100}{R 1}$$

$$\text{KRÁTKODOBÁ ZADLUŽENOST} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{celková aktiva}} = \frac{R 122}{R 1}$$

$$\text{DLOUHODOBÁ ZADLUŽENOST} = \frac{\text{dlouhodobé závazky}}{\text{celková aktiva}} = \frac{R 107}{R 1}$$

$$\text{ÚROKOVÉ KRYTÍ} = \frac{\text{EBIT}}{\text{nákladové úroky}} = \frac{V 49 + V 43}{V 43}$$

- **poměrové ukazatele – ukazatele likvidity:**

$$\text{BĚŽNÁ LIKVIDITA} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} = \frac{R 37}{R 122}$$

$$\text{POHOTOVÁ LIKVIDITA} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} = \frac{R 37 - R 38}{R 122}$$

$$\text{OKAMŽITÁ LIKVIDITA} = \frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} = \frac{R 71}{R 122}$$

Pro zhodnocení, zda je podnik bankrotující budou použity bankrotní modely, a to Altmanův model (Z-skóre) a Gurčikův index, který je zaměřený na zemědělství. Dále byl využit bonitní model Finančního zdraví Programu rozvoje venkova. Metodika toto výpočtu je dostupná na webových stránkách www.szif.cz.

Poslední část této diplomové práce obsahuje mezipodnikové srovnání podniků, které bude provedeno na vzorcích podniků pomocí bodové metody. Vzorky byly vybrány na základě šetření zemědělských podniků. Zvolený podnik má 84 % ANC¹ O a 16 % ANC S, proto výběr podniků je složen z podniků, které mají ANC O > 75 %. Vzorky obsahují 22–33 podniků. Byly vybrány tři ukazatele, a to ROE, produktivita práce a celková zadluženost. ROE nám vyjadřuje výnosnost vloženého kapitálu na zisku, produktivita práce, která nám říká, kolik výnosů nám přinese jeden zaměstnanec a celková zadluženost představuje poměr mezi cizím kapitálem a celkovými aktivy. ROE a produktivita práce jsou maximalizační ukazatele, poněvadž chceme, aby tyto ukazatele byly co nejvyšší a celková zadluženost je minimalizační ukazatel. Pro výpočet bodů jednotlivých ukazatelů byly použity vzorce č. 20 a 21. Váhy jednotlivých ukazatelů byly stanoveny pomocí Saatyho matice.

¹ oblasti s přírodními omezeními (Areas with Natural Constraints)

5 Výběr společnosti

Zemědělské družstvo sídlí v Jihočeském kraji. Právní forma společnosti je družstvo. Společnost si nepřeje být jmenována.

K roku 2020 zaměstnávala 74 zaměstnanců.

Provozuje jak živočišnou, tak i rostlinnou výrobu a provozuje minijatka. Podíl tržeb z rostlinné výroby na celkových tržbách činí přibližně 56 %, živočišné 44 % a minijatka pouze 0,02 %.

Společnost disponuje k roku 2020 s 2 315,91 ha zemědělské půdy, z toho 1 879,73 ha připadá na ornou půdu a 436,18 ha na louky. Přibližně 84 % pozemků patří podle klasifikace LFA (ANC) do ostatních oblastí. Mezi hlavními plodinami je pšenice, žito ozimé, řepka olejná, kukuřice, mák a brambory.

Dále společnost chová krávy a prasata. K 31. 12. 2020 měla 1 747 kusů skotu (z toho 402 ks telat, 468 ks jalovic a 877 ks krav) a 723 kusů prasat (z toho 3 ks kanců, 274 ks selata, 53 ks prasnic, 20 ks prasniček a 382 ks prasat ve výkrmu). Průměrná váha krav byla 648 kg, kanců 260 kg a prasnic 220 kg.

6 Analýza hospodaření zemědělského podniku

Tato kapitola se skládá ze dvou částí. V první části je analyzována rostlinná a živočišná výroba a v druhé části je samotná finanční analýza podniku.

6.1 Rostlinná a živočišná výroba

6.1.1 Rostlinná výroba

Zemědělské družstvo v letech 2016-2020 pěstovalo z obilovin hlavně pšenici ozimou, řepku ozimou a žito ozimé. V tabulce č. 2 můžeme vidět celkovou produkci společnosti a dále její nejvýznamnější pěstované plodiny.

Společnost ve sledovaném období hospodařila na průměrné výměře 2 292 ha, z toho bylo 1 856 ha orné půdy a 436 ha luk.

Tabulka 2: Produkce společnosti v období 2016-2020 (v t)

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Pšenice ozimá	3 726	3 400	3 208	3 072	3 831
Řepka ozimá	883	806	890	751	1 047
Žito ozimé	796	687	764	640	1 017

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 2 můžeme vidět produkci jednotlivých druhů obilí ve sledovaných letech. Podnik měl nejvyšší produkci pšenice ozimé, dále řepky ozimé a žita ozimého. Produkce pšenice ozimé se v průměru pohybuje kolem 3 447 t.

Tabulka 3: Průměrné roční výnosy vybraných plodin (v t/ha)

Rok		2016	2017	2018	2019	2020
Pšenice ozimá	Vybraný podnik	7,45	6,76	6,16	6,01	7,72
	Vzorek podniků	6,30	5,34	5,58	6,00	6,55
Řepka ozimá	Vybraný podnik	3,91	3,39	3,82	3,22	4,60
	Vzorek podniků	3,49	2,87	3,69	3,11	3,48
Žito ozimé	Vybraný podnik	7,90	6,70	7,72	6,25	8,45
	Vzorek podniků	4,18	4,79	4,28	4,42	4,03

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 3 ukazuje, jaké byly průměrné výnosy těchto plodin. V roce 2016 nejvyšší výnos mělo žito ozimé, kdy průměrný výnos činil 7,90 t/ha. V roce 2017 nejvyšší výnos měla pšenice ozimá s průměrným výnosem 6,76 t/ha. V následujících letech mělo nejvyšší průměrný výnos opět žito ozimé, kdy v roce 2018 mělo výnos 7,72 t/ha, v roce 2019 mělo 6,25 t/ha a v roce 2020 mělo 8,45 t/ha.

U všech vybraných plodin vybraného podniku byl nejvyšší hektarový výnos v roce 2020. Žito ozimé mělo hektarový výnos 8,45 t/ha, pšenice ozimá 7,72 t/ha a řepka ozimé 4,60 t/ha. Přispělo k tomu zejména dobré počasí, kdy byly letní měsíce oproti přecházejícím letům nadnormální. Dostatečné srážky a přiměřené teploty přispěly k vyšším hektarovým výnosům.

Dále jsou v této tabulce zachyceny průměrné hektarové výnosy žita ozimého, pšenice ozimé a řepky ozimé vzorku podniků. Průměrné hektarové výnosy u žita ozimého budou vypočítány u podniku s osevní plochou nad 75 ha, u pšenice ozimé nad 450 ha a u řepky ozimé nad 200 ha.

Můžeme zde vidět hektarové výnosy pšenice ozimé. Ve všech sledovaných letech se podnik nacházel s hektarovým výnosem nad průměrem vzorku podniků. V roce 2019 byl nepatrný rozdíl oproti vybranému podniku a to 0,01 t/ha. Největší rozdíl mezi průměrem a podnikem byl také v roce 2017, kdy tento rozdíl činil 1,42 t/ha.

Pokud jde o hektarový výnos řepky ozimé, tak se ve všech sledovaných letech nacházel nad úrovní průměru podniků. Největší rozdíl mezi vybraným podnikem a vzorkem podniků byl opět v roce 2020, který činil 1,12 t/ha.

Dále nám tabulka ukazuje značné výkyvy hektarového výnosu žita ozimého vybraného podniku a průměru vzorku podniků. Vždy se vybraný podnik nachází nad úrovní průměru. Nejvyšší rozdíl je v roce 2020, kdy je rozdíl mezi vybraným podnikem a průměrem 4,42 t/ha. Je to způsobeno hlavně tím, že žito ozimé moc podniků ze vzorku nepěstuje. Naopak nejmenší rozdíl je v roce 2019, kdy rozdíl činil 1,83 t/ha.

6.1.2 Živočišná výroba

V úseku živočišné výroby se zemědělské družstvo specializuje na produkci mléka a výrobu masa, z čehož je nosným pilířem prodej mléka.

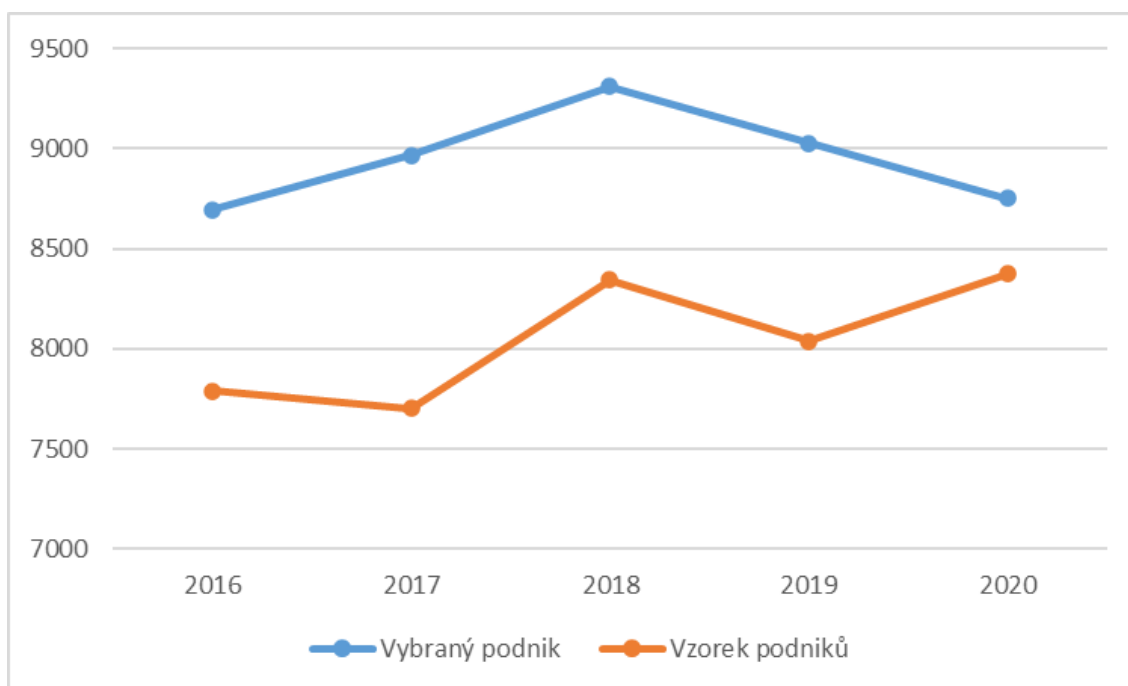
Tabulka 4: Produkce mléka v období 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Množství prodaného mléka [l]	7 701 035	8 071 552	7 972 555	7 694 862	7 893 468
Průměrná cena [Kč/l]	6,79	8,91	8,69	8,91	8,79
Celková užitkovost [l/dojnice]	8 696	8 969	9 311	9 026	8 751
Počet dojnic [ks]	890	892	892	902	877

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 4 můžeme vidět, že nejvyšší produkci mléka měla společnost v roce 2017, kdy i průměrná cena za litr mléka byla nejvyšší. V dalších sledovaných letech byla produkce mléka ve podobných číslech.

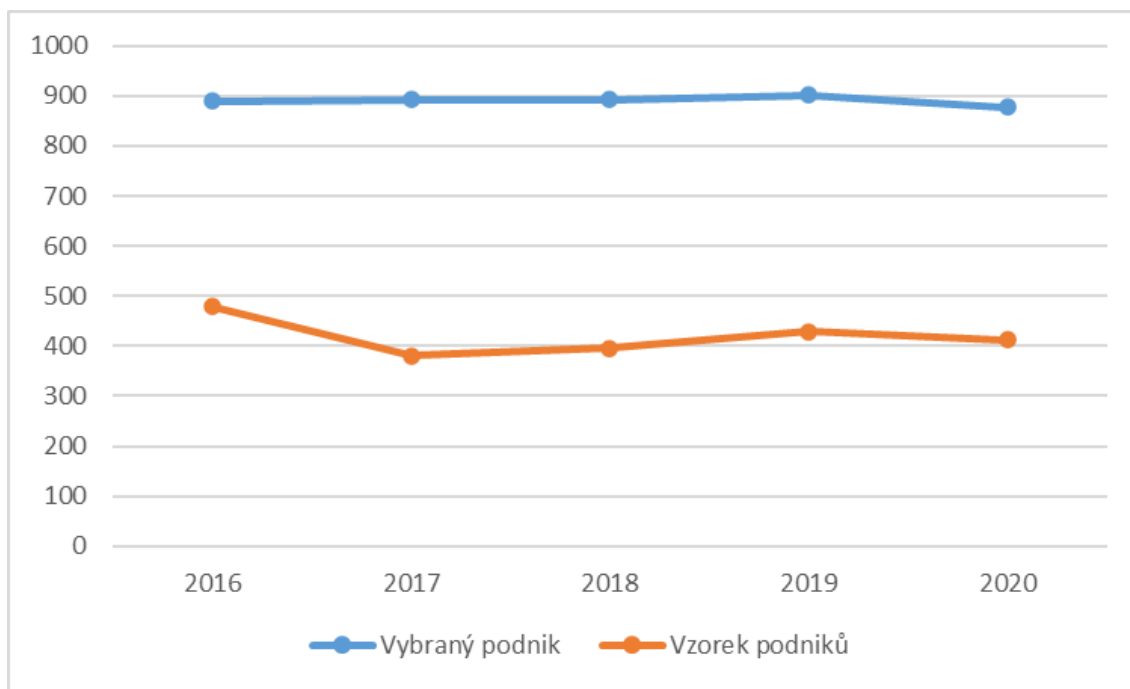
Graf 1: Užitkovost (l/dojnice)

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 1 můžeme vidět, že celková užitkovost převyšuje průměr vzorku podniků. Nejvyšší užitkovost měl podnik v roce 2018, kdy celková užitkovost byla 9 311 l/dojnice, naopak nejnižší hodnotu měl podnik v roce 2016, a to 8 696 l/dojnice.

Graf 2: Počet dojnic (v ks)

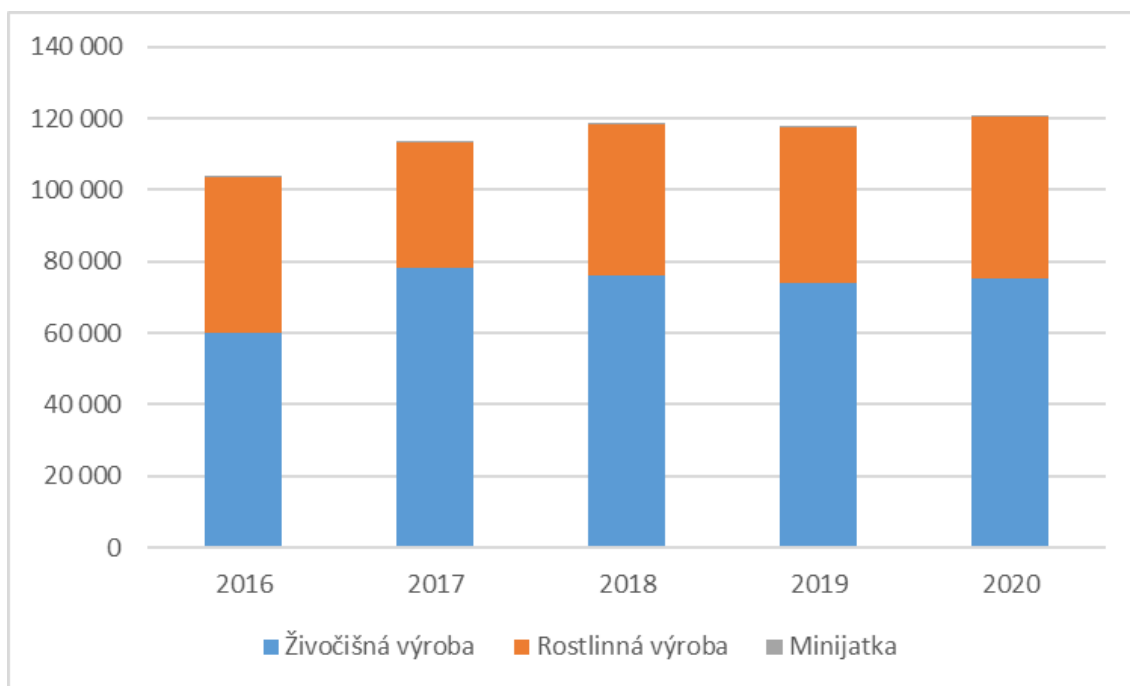

Dále můžeme v grafu č. 2 vidět počet dojnic ve sledovaném období. Průměrný stav dojnic má konstantní vývoj a pohybuje se kolem 891 ks. Nejvyšší počet dojnic byl v roce 2019 (902 ks) a nejnižší v roce 2020 (877 ks). U vzorku podniků se průměr pohybuje kolem 490 ks dojnic. Největší rozdíl je mezi vybraným podnikem a vzorkem podniků je v roce 2017, a to 511 ks dojnic.

6.1.3 Tržby z jednotlivých úseků výroby

V této kapitole je popsán vývoj tržeb v jednotlivých úsecích výroby podniku. Zahrnuje to živočišnou a rostlinou výrobu a tržby z minijatek, které podnik provozuje.

Graf 3: Tržby v jednotlivých úsecích (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 3 je patrné, že nejvyšších tržeb dosahuje živočišná výroba. Je to způsobeno tím, jak již bylo zmiňováno, že nosným pilířem tržeb je produkce mléka, kdy se poměr živočišné výroby pohybuje kolem 63 % na celkových tržbách. V malé míře je to prodej skotu a prasat. Tržby se ze živočišné výroby pohybují v průměru 72 747 tis. Kč a z rostlinné výroby v průměru okolo 41 853 tis. Kč. Nejmenší podíl na tržbách podniku mají minijatka, kdy je poměr pouze 0,05 % a tržby se pohybují pouze kolem 60 tis. Kč.

6.2 Analýza rozdílových ukazatelů – Čistý pracovní kapitál (ČPK)

Pro analýzu rozdílových ukazatelů byl vybrán pouze jeden ukazatel, a to čistý pracovní kapitál.

Tabulka 5: Čistý pracovní kapitál (v tis. Kč)

2016	2017	2018	2019	2020
81 021	84 908	71 581	69 940	78 366

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 5 můžeme vidět, že čistý pracovní kapitál společnosti je v kladných číslech, tedy kdy oběžná aktiva převyšují krátkodobé závazky. Ve sledovaných letech byl podnik likvidní a byl schopný své závazky platit včas. Nejvyšší hodnotu ČPK zaznamenáváme v roce 2017, kdy hodnota krátkodobých závazků byla nejnižší.

6.3 Analýza poměrových ukazatelů

Vývoj poměrových ukazatelů je složen z ukazatelů rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity, a to ve sledovaném období 2016-2020.

6.3.1 Ukazatele rentability

Z ukazatelů rentability byly využity ukazatele rentability vlastního kapitálu (ROE), rentability aktiv (ROA) a rentability tržeb (ROS).

Rentabilita vložených aktiv a rentabilita tržeb je počítána dvěma způsoby, a to s provozními dotacemi a bez provozních dotací.

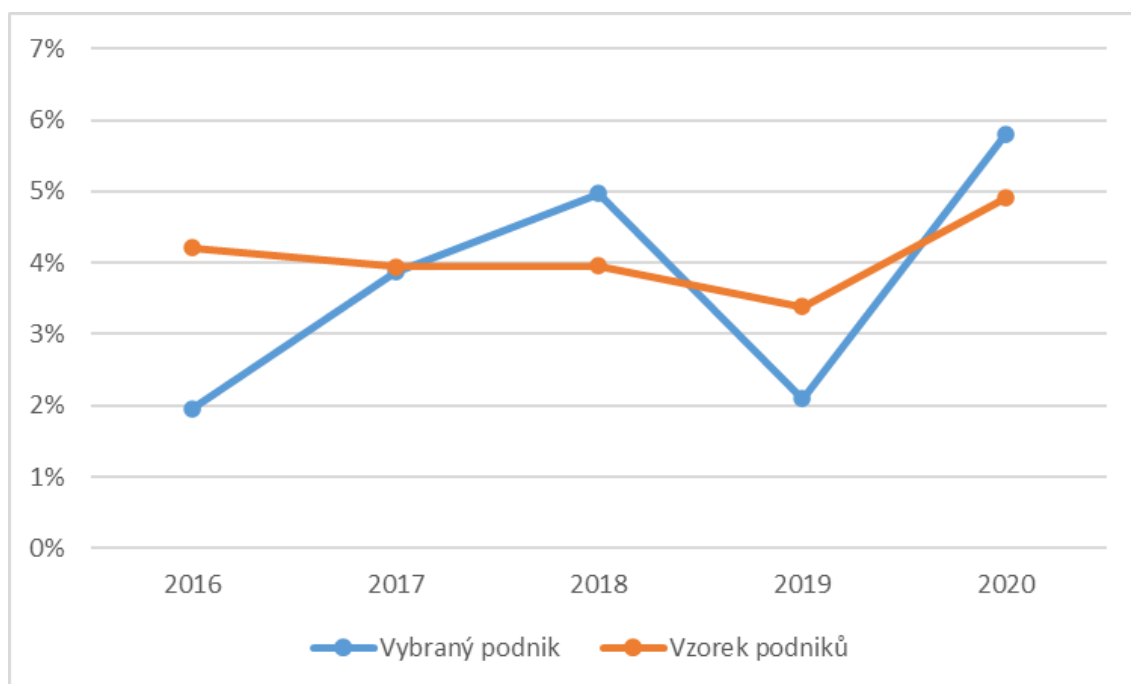
Tabulka 6: Vývoj ukazatelů rentability v období 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
ROE	1,95 %	3,87 %	4,97 %	2,10 %	5,80 %
ROA	1,98 %	3,57 %	4,61 %	2,48 %	5,29 %
ROS	2,90 %	5,52 %	7,35 %	3,18 %	9,04 %

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita vlastního kapitálu – ROE

Graf 4: Vývoj rentability vlastního kapitálu

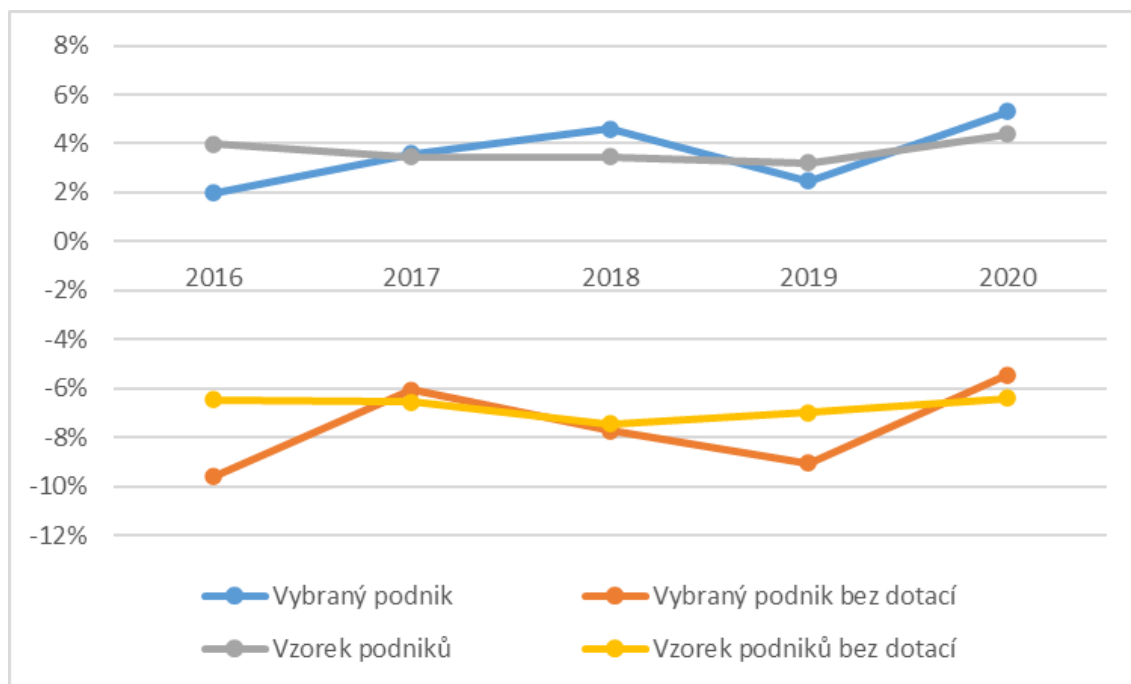
Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 6 je patrné, že rentabilita vlastního kapitálu ve sledovaném období kolísala. Nejvyšší hodnotu ukazatele zaznamenáváme v roce 2020, který byl způsoben nejvyšším čistým ziskem, naopak nejnižší hodnotu zaznamenáváme v roce 2016, kdy byl čistý zisk nejmenší.

Na grafu č. 4 vidíme porovnání rentability vlastního kapitálu společnosti s průměrnou hodnotou vybraného vzorku. Z grafu je zřejmé, že rentabilita vlastního kapitálu se u vybraného vzorku pohybovala kolem 4 %. Největší rozdíl je v roce 2016, kdy hodnota ukazatele vybraného podniku byla 1,95 %. Hodnota ukazatele průměrného vzorku činila kolem 4,21 %.

Rentabilita celkových vložených aktiv – ROA

Graf 5: Vývoj rentability aktiv

Zdroj: vlastní zpracování

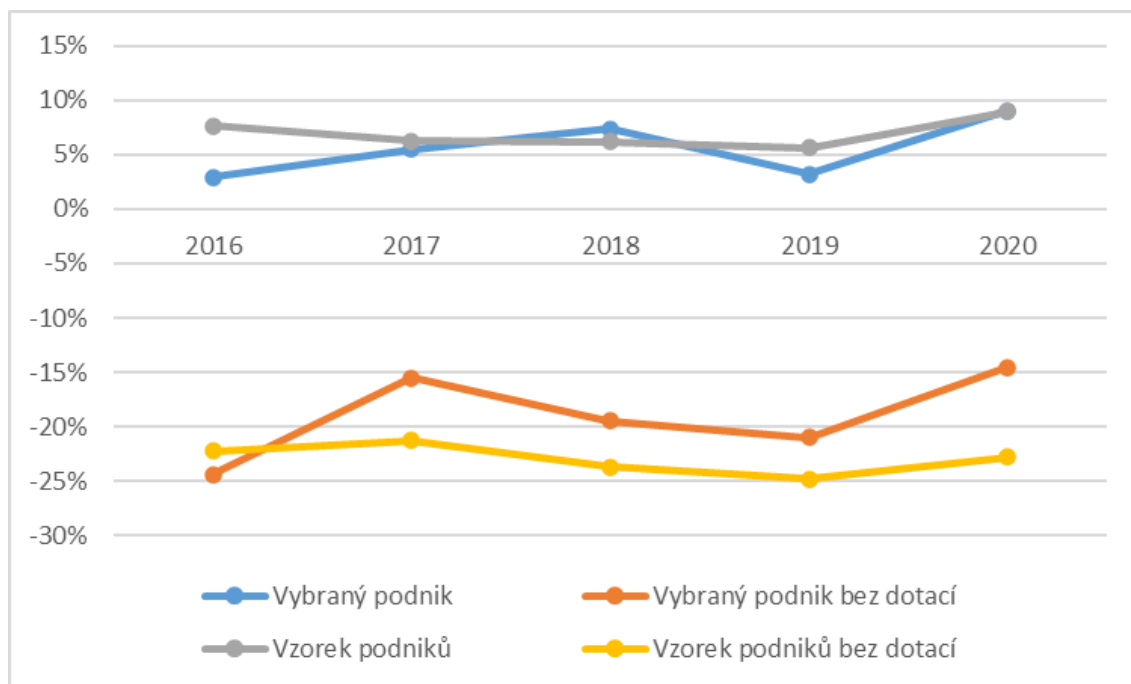
V tabulce č. 6 můžeme vidět vývoj rentability aktiv. Můžeme zde vidět, že nejnižší hodnota tohoto ukazatele je v roce 2016. Je to způsobeno nejnižším čistým ziskem za sledované období. Naopak nejvyšší hodnota je v roce 2020, kdy byl čistý zisk nejvyšší. V průměru byla hodnota aktiv 258 865 tis. Kč.

V grafu č. 5 vidíme porovnání společnosti a vzorku podniků. Je zde vidět, že hodnota rentability aktiv společnosti kolísala, ale u vybraného vzorku podniků neměla hodnota ukazatele žádné větší výkyvy. V roce 2017 a 2019 byla hodnota rentability aktiv vybraného podniku na úrovni s průměrnými hodnotami vzorku.

Vývoj ROA bez provozních dotací a klasické ROA u vzorku podniků má téměř stejný vývoj. U zvoleného podniku můžeme vidět rozdíl ve vývoji akorát v roce 2017, kdy byla částka provozních dotací menší než v ostatních letech. I když se provozní dotace pohybovaly v průměru kolem 30 000 tis. Kč, tak v roce 2017 byla hodnota celkových dotací necelých 25 000 tis. Kč.

Rentabilita tržeb – ROS

Graf 6: Vývoj rentability tržeb

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 6 je vidět, že opět nejvyšší hodnoty ukazatele jsou v roce 2020 a nejnižší v roce 2016. Nejvyšší propad tohoto ukazatele je v letech 2018-2019, kdy byl zaznamenán propad tržeb za prodej vlastních výrobků, a to z důvodu poklesu tržeb za mléko. To samé platí i pro rok 2016, kdy došlo také k propadu výnosů z prodeje mléka.

Na grafu č. 6 vidíme, že hodnota ukazatele v čase značně kolísala. Nejvyšších hodnot bylo dosaženo v roce 2020 a to jak u vybraného podniku, tak i u vzorku podniků.

Vývoj ROS s provozními dotacemi a bez dotací má podobný vývoj. Opět v roce 2017 vidíme rozdíl ve vývoji, a to vlivem nižších provozních dotací, stejně jako u rentability vložených aktiv.

6.3.2 Rozbor nákladovosti

Nejprve v této části bude rozebrána celková nákladovost, poté budou rozebrány jednotlivé složky provozní nákladovosti (výkonová spotřeba a osobní náklady).

Tabulka 7: Nákladovost

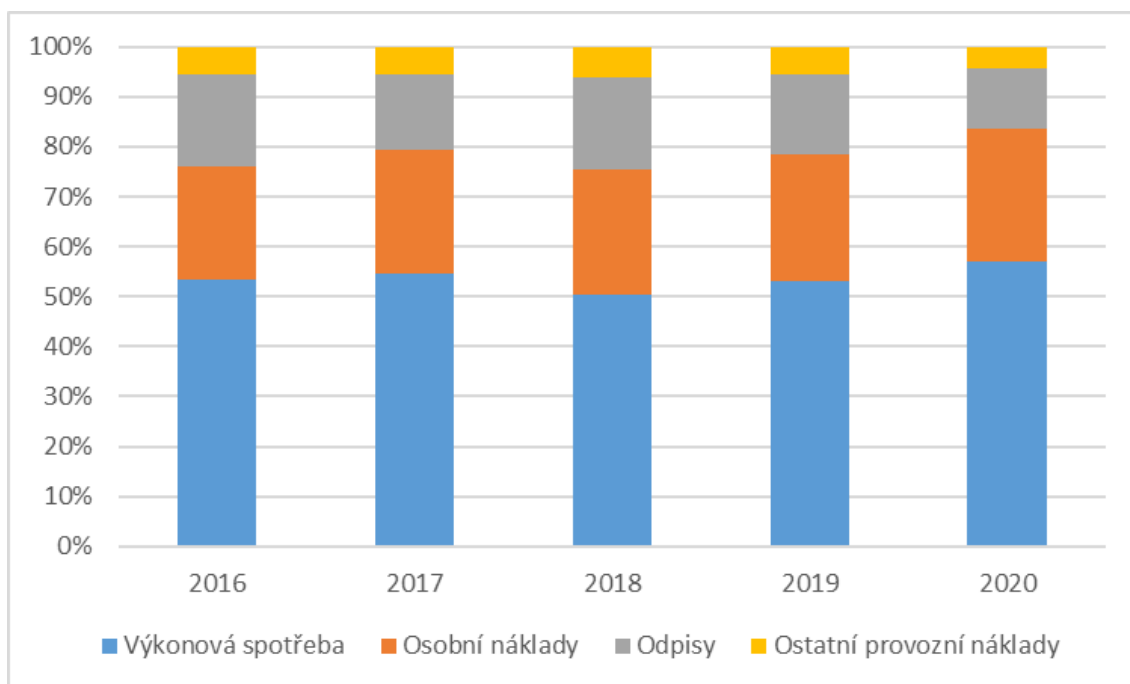
Rok	Provozní nákladovost	Finanční nákladovost	Celková nákladovost	Celková nákladovost u vzorku podniků
2016	96,62 %	0,82 %	97,45 %	94,12 %
2017	93,90 %	0,81 %	94,71 %	95,30 %
2018	92,52 %	0,75 %	93,27 %	95,24 %
2019	96,08 %	0,75 %	96,83 %	95,59 %
2020	91,01 %	0,71 %	91,73 %	92,97 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 7 můžeme zjistit vývoj celkové nákladovosti podniku. Provozní nákladovost má největší podíl na celkové nákladovosti, kdy průměrně dosahovala 94 %. Provozní nákladovost se pohybuje v rozmezí 91,01 – 96,62 % a finanční v rozmezí 0,71 – 0,82 %. Nejnižší celková nákladovost byla v roce 2020, kdy její hodnota byla 91,73 % a naopak nejvyšší byla v roce 2016, kdy hodnota celkové nákladovosti byla 97,45 %.

V posledním sloupci tabulky vidíme také celkovou nákladovost ze vzorku podniků. Ta je přibližně stejná jako u srovnávaného podniku. Největší rozdíl lze vidět v prvním roce, kdy byla celková nákladovost podniku 97,45 % a u vzorku podniků byla 94,12 %. V roce 2016 a 2018 se celková nákladovost nacházela nad úrovní průměru podniků a v ostatních letech byla mírně pod průměrem. Co se týče provozní a finanční nákladovosti vzorku podniků, tak z celkové nákladovosti tvoří provozní nákladovost 98 % a finanční 2 %. To je o něco více než u vybraného podniku, zde tvoří provozní nákladovost 99,19 % z celkové nákladovosti.

Graf 7: Provozní nákladovost

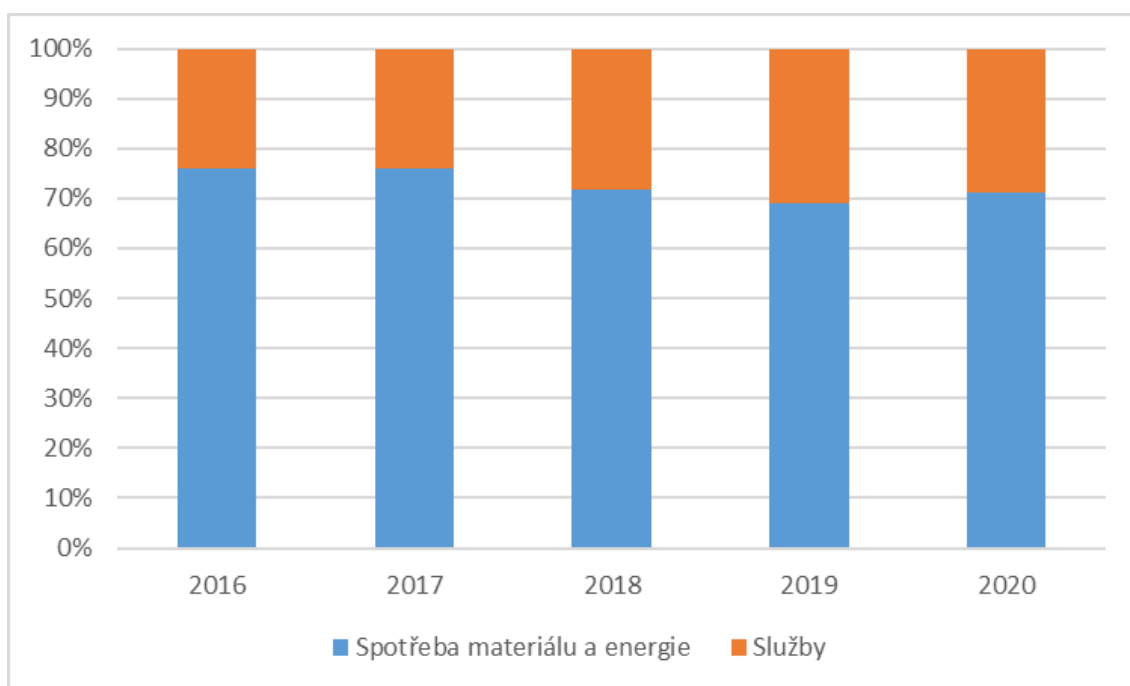

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 7 můžeme vidět poměr jednotlivých složek provozní nákladovosti. Provozní nákladovost tvoří výkonová spotřeba, osobní náklady, odpisy a ostatní provozní náklady. Největší podíl na provozní nákladovost má výkonová spotřeba, kdy se průměrně pohybuje kolem 55 %. Druhý největší vliv mají osobní náklady, které se průměrně pohybují kolem 25 %. Další vliv na provozní nákladovosti mají odpisy. Ve sledovaném období hodnota odpisů klesá a tím dochází ke snižování nákladovosti odpisů na celkové provozní nákladovosti. Nejmenší část zauímají ostatní provozní náklady, které zahrnují především daně a poplatky, zůstatkovou cenu prodaného dlouhodobého majetku, prodaný materiál a jiné provozní náklady. Průměrně se tato nákladovost pohybuje okolo 6 %.

V následujících dvou grafech bude detailněji rozpracována výkonová spotřeba a osobní náklady.

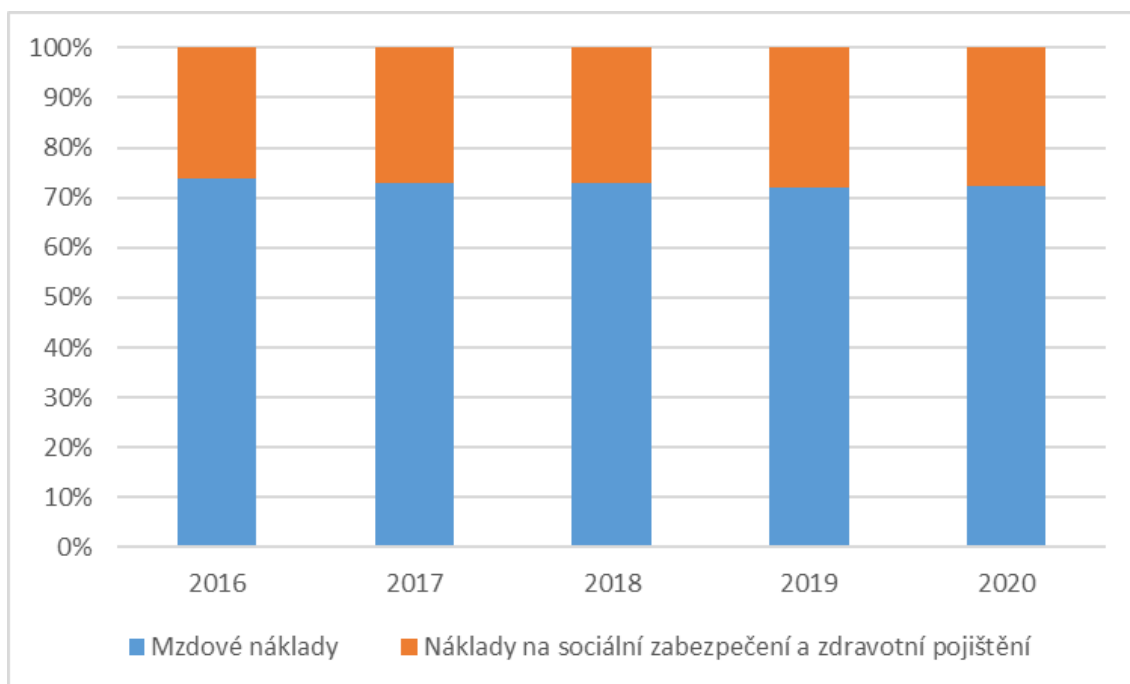
Graf 8: Výkonová spotřeba

Zdroj: vlastní zpracování

Výkonová spotřeba zahrnuje spotřebu materiálu a energie a služby. Z grafu je patrné, že větší část výkonové spotřeby tvoří spotřeba materiálu a energie. Průměrně se pohybuje spotřeba materiálu a energie kolem 73 %. Nejvyšší spotřebu materiálu a energie mělo družstvo v roce 2017, kdy byl poměr téměř 76 % na výkonové spotřebě. Druhou část tvoří služby, které se pohybují průměrně okolo 27 %.

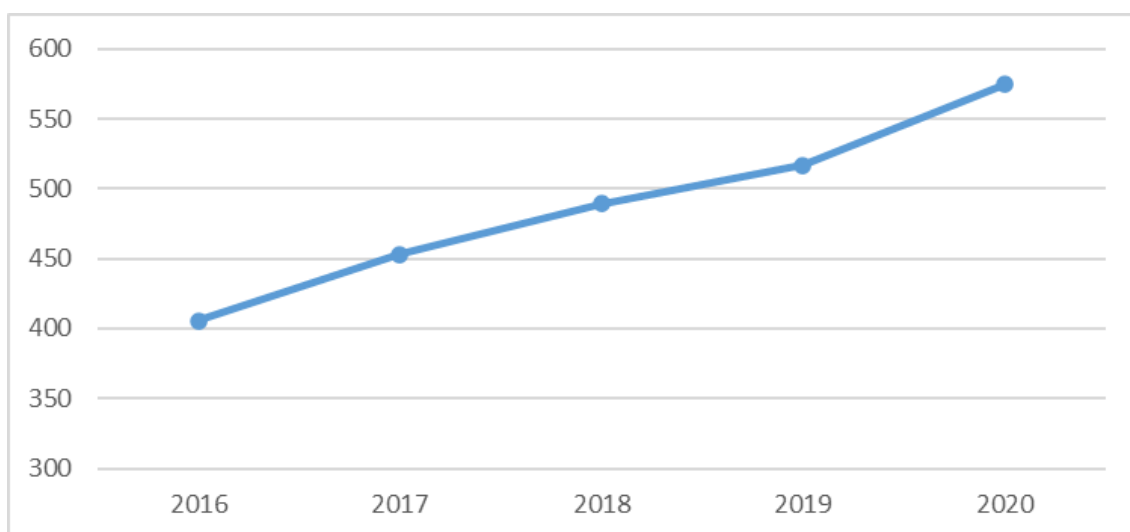
Graf 9: Osobní náklady

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř 73 % z osobních nákladů tvoří mzdové náklady. Zbytek nákladů tvoří náklady na sociální a zdravotní pojištění. Celkové osobní náklady ve sledovaném období rostou, ačkoliv klesá průměrný počet zaměstnanců. Je to způsobeno zvyšující se průměrnou mzdou, která je zachycena v grafu č. 10. Nejvyšších hodnot průměrná mzda dosahuje v roce 2020, kdy průměrná mzda za rok činí 575 tis. Kč, při průměrném počtu 74 zaměstnanců.

Graf 10: Roční průměrná mzda (tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

6.3.3 Provozní ukazatele

Z provozních ukazatelů byla vybrána produktivita práce a technické vybavení práce.

Produktivita práce

Tabulka 8: Produktivita práce (v tis. Kč)

	2016	2017	2018	2019	2020
Vybraný podnik	2 025	1 862	1 958	1 869	1 853
Vzorek podniků	1 820	1 910	1 885	2 055	2 046

Zdroj: vlastní zpracování

Produktivita práce poměřuje výnosy a průměrný počet zaměstnanců (PEP) za každý rok. Říká nám, kolik výnosů nám přinese jeden zaměstnanec. Můžeme vidět, že má klesající trend, je v roce 2018 byl zaznamenán mírný nárůst. V roce 2017 je patrný větší výkyv tohoto ukazatele kdy hodnota klesla více. Je to způsobené, jak poklesem výnosů, tak i nárůstem počtu zaměstnanců. Nejvyšší produktivita práce, byla zaznamenána v roce 2016, kdy činila 2 025 tis. Kč/PEP. Bylo to způsobeno především nižším počtem zaměstnanců. Průměr ze vzorku podniků má spíše rostoucí charakter.

Technické vybavení práce

Tabulka 9: Technické vybavení práce (v tis. Kč)

	2016	2017	2018	2019	2020
Vybraný podnik	2 123	1 928	1 899	1 798	1 917
Vzorek podniků	2 122	2 802	2 250	2 599	2 583

Zdroj: vlastní zpracování

Technické vybavení práce vyjadřuje, jaký objem dlouhodobého hmotného majetku připadá na jednoho zaměstnance. Nejvyšší hodnotu zaznamenáváme v roce 2016, kdy připadalo 2 123 tis. Kč na jednoho zaměstnance a kdy byl počet celkových zaměstnanců nejmenší. V roce 2017 došlo k nárůstu počtu zaměstnanců o 10 % z 74 na 82, ale hodnota majetku se nijak nezvýšila. V porovnání se vzorkem podniků se nacházíme pod průměrem.

6.3.4 Ukazatele aktivity

Z ukazatelů aktivity byly vybrány ukazatele rychlosti obrátu aktiv, doby obrátu zásob, doby obrátu dlouhodobého majetku, doby obrátu pohledávek a doby obrátu závazků.

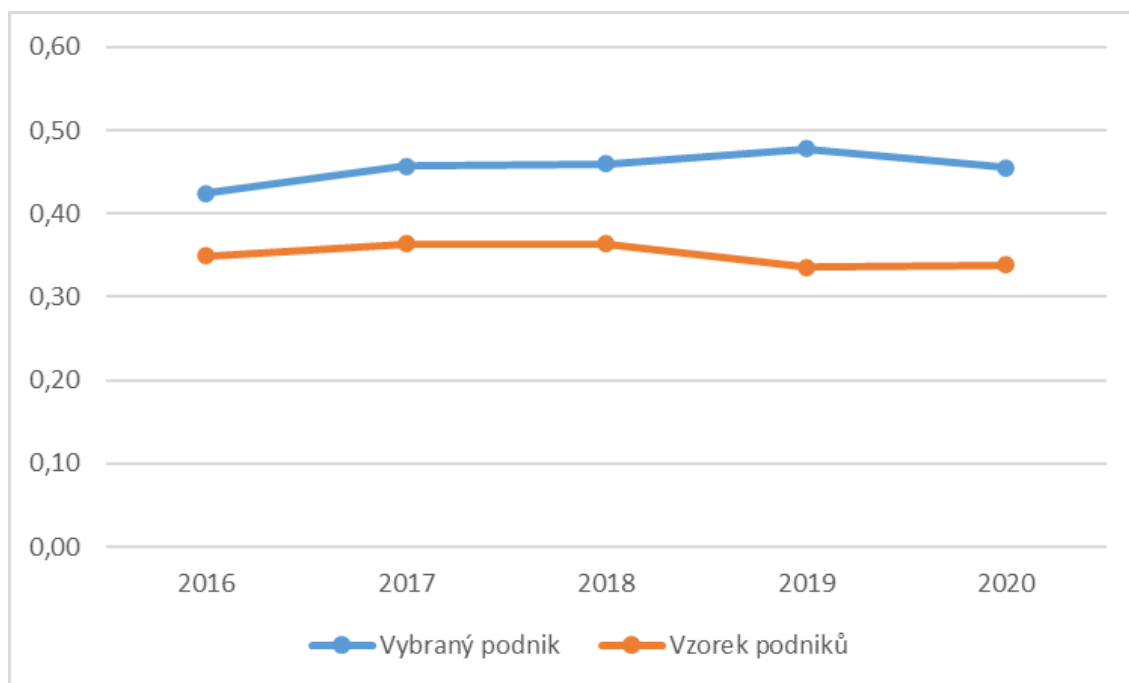
Tabulka 10: Vývoj ukazatelů aktivity v období 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Rychlost obrátu aktiv	0,42	0,46	0,46	0,48	0,46
Doba obrátu zásob [dny]	187	192	199	204	213
Doba obrátu dlouhodobého majetku [dny]	529	482	471	458	486
Doba obrátu pohledávek [dny]	54	58	27	25	26
Doba obrátu závazků [dny]	56	33	27	23	14

Zdroj: vlastní zpracování

Rychlost obrátu aktiv

Graf 11: Rychlost obrátu aktiv

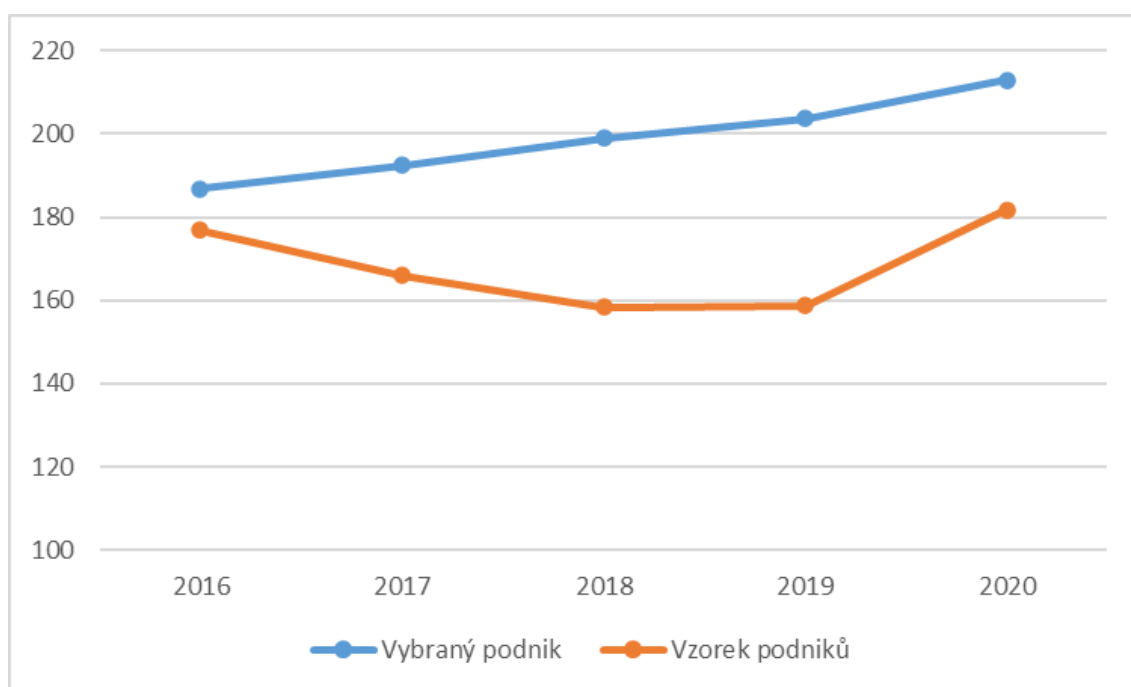

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky č. 10 je patrné, že hodnota ukazatele rychlosti obratu aktiv se v čase příliš neměnila. Rychlost obratu zásob nám říká, kolikrát se nám aktiva obrátí za jeden rok. Hodnoty vybraného podniku se pohybují kolem hodnoty 0,45 a v porovnání se vzorkem podniků je nepatrně více. Průměrná hodnota rychlosti obratu aktiv ve vzorku je 0,35.

Doba obratu zásob

Graf 12: Doba obratu zásob (ve dnech)

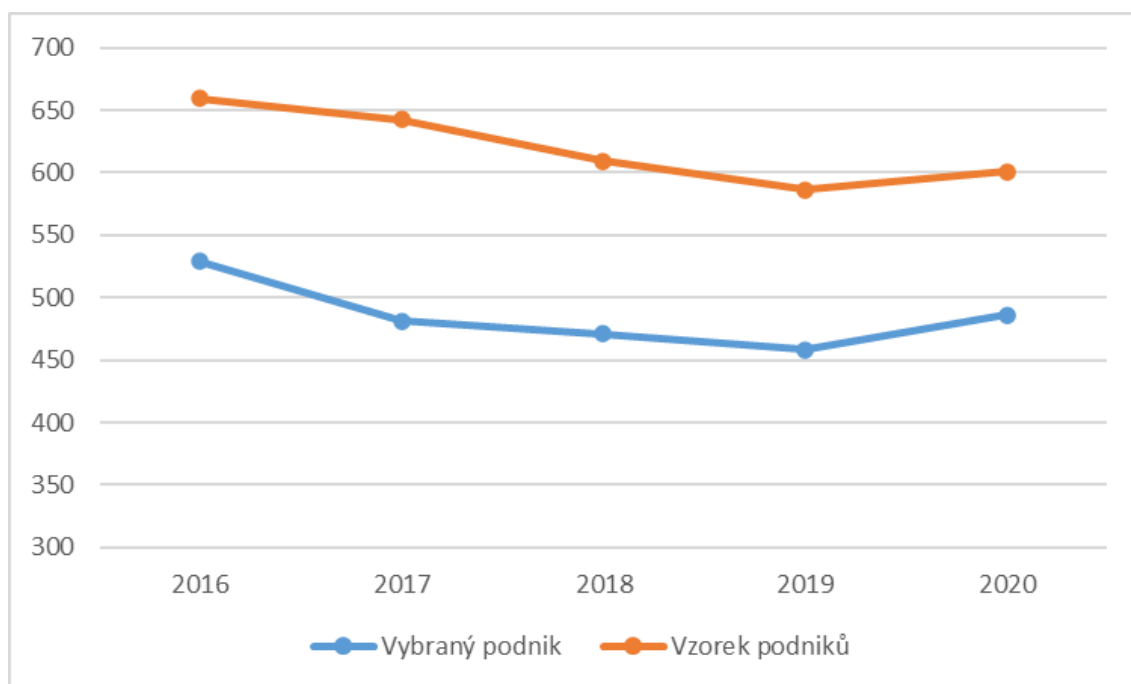

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že hodnota tohoto ukazatele v čase mírně rostla. V roce 2016 byla doba obratu zásob 187 dnů, ale v roce 2020 hodnota toho ukazatele vzrostla na 213 dnů. Tento trend je tedy rostoucí a prodlužuje se doba obratu. Doba obratu zásob vybraného podniku se ve všech sledovaných letech nacházela nad průměrem vzorku podniků.

Doba obratu dlouhodobého majetku

Graf 13: Doba obratu dlouhodobého hmotného majetku (ve dnech)

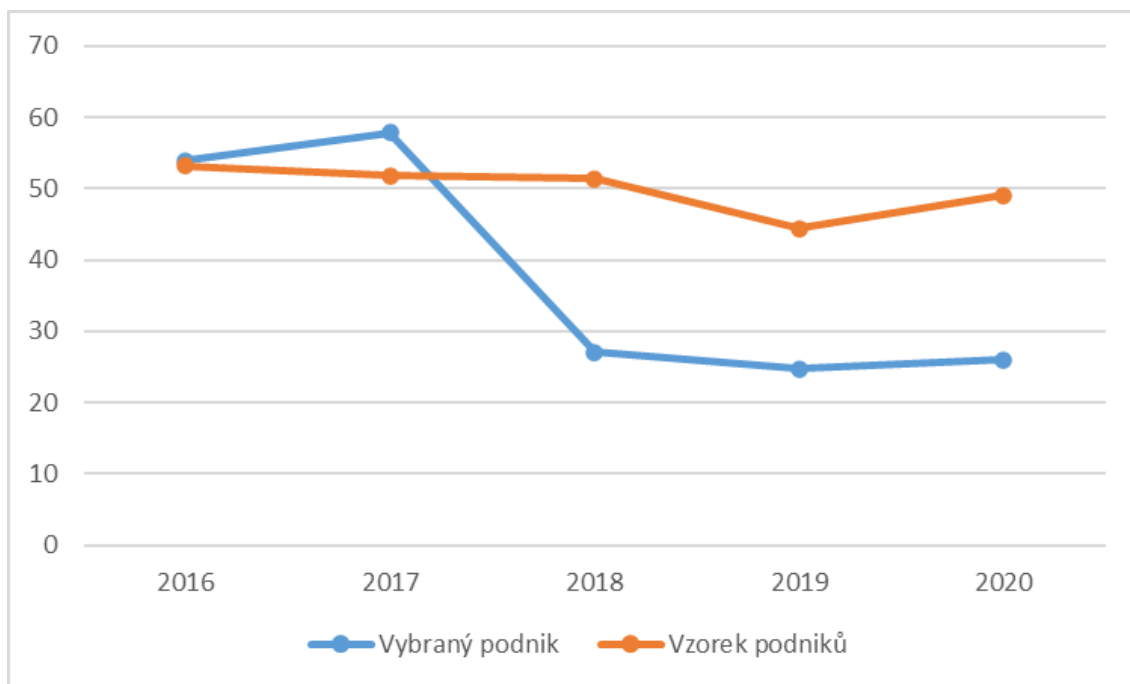

Zdroj: vlastní zpracování

Doba obratu dlouhodobého majetku má klesající tendenci do roku 2019. V roce 2020 vidíme mírný nárůst této veličiny. Kdežto v roce 2016 byla doba obratu dlouhodobého majetku 529 dnů, v roce 2019, klesla až na 458 dní a v roce 2020 mírně vzrostla na 486 dní. Bylo to způsobeno především nárůstem dlouhodobého hmotného majetku a také v menší míře nárůstem tržeb. Tržby v roce 2020 stouply pouze o 3 %, tak i hodnota dlouhodobého hmotného majetku stoupla o 9 %. Ve všech sledovaných letech je průměrná doba obratu dlouhodobého majetku vybraného vzorku nad hodnotami zvoleného podniku.

Doba obratu pohledávek

Graf 14: Doba obratu pohledávek (ve dnech)

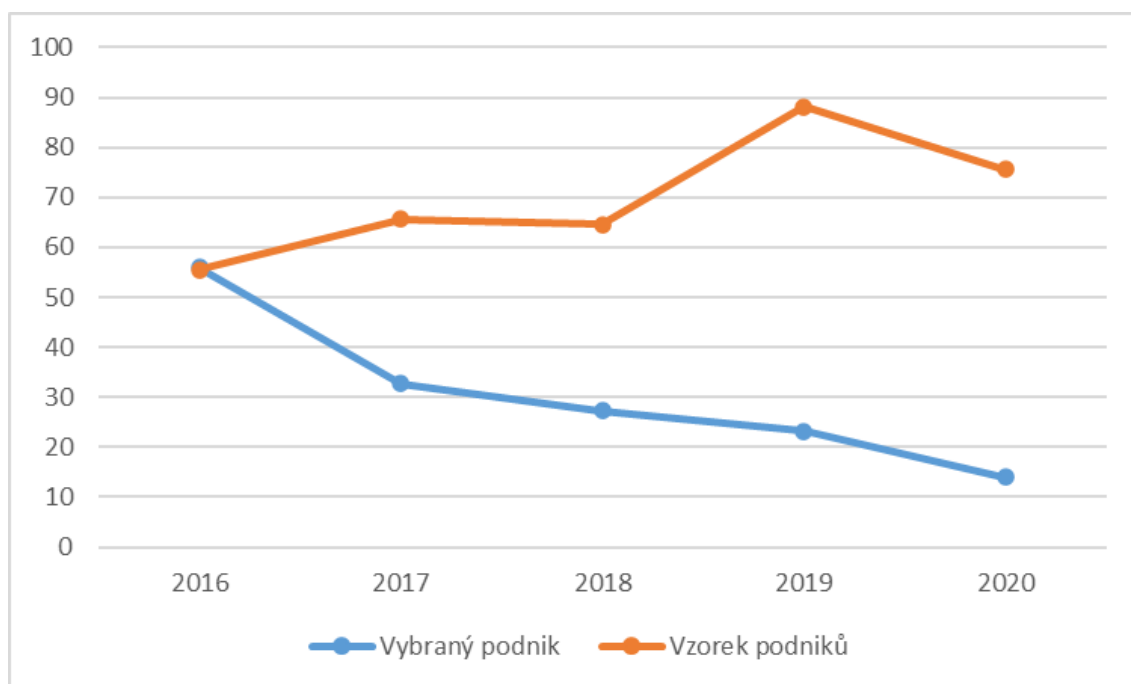

Zdroj: vlastní zpracování

Doba obratu pohledávek nám udává průměrnou dobu, za kterou nám odběratelé zaplatí za jejich pohledávky. Nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenáváme v roce 2017, kdy hodnota doby splatnosti pohledávek dosáhla na téměř 58 dní. Poté následující rok hodnota tohoto ukazatele klesla na 27 dní. Doba obratu pohledávek ve vzorku má mírně klesající trend. Tento ukazatel se u vzorku podniků v průměru pohybuje kolem 50 dnů.

Doba obratu závazků

Graf 15: Doba obratu závazků (ve dnech)

Zdroj: vlastní zpracování

Doba obratu závazků nám říká, jak dlouho společnost odkládá platbu svým dodavatelům. Z počátku můžeme vidět klesající trend, kdy se doba obratu závazků dostala na nejnižší úroveň v roce 2020, a to na 14 dnů. Bylo to způsobeno především poklesem závazků z obchodních vztahů téměř o 50 %. Nejvyšší dobu obratu závazků zaznamenáváme v roce 2016, kdy byla hodnota 56 dnů. V porovnání se vzorkem se nacházíme pod průměrem.

6.3.5 Ukazatele zadluženosti

Z ukazatelů zadluženosti byly vybrány ukazatele celkové zadluženosti, která byla ještě rozčleněna na krátkodobou a dlouhodobou zadluženost a úrokového krytí.

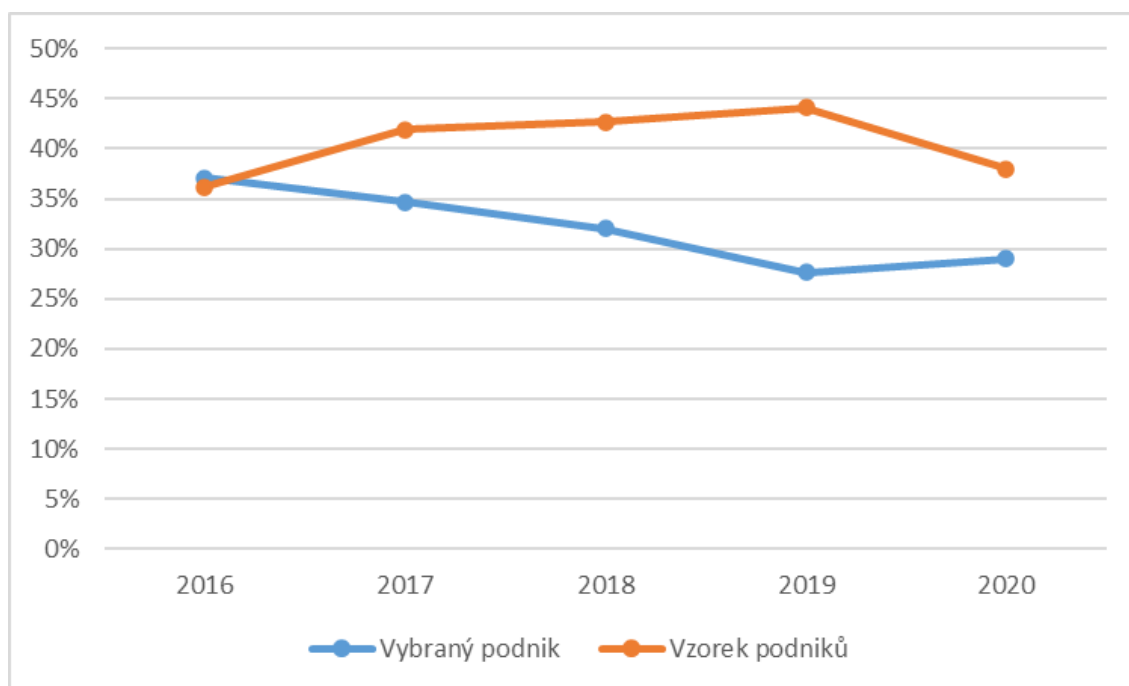
Tabulka 11: Vývoj ukazatelů zadluženosti v období 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Celková zadluženost	37,07 %	34,68 %	32,00 %	27,65 %	29,00 %
Krátkodobá zadluženost	4,74 %	5,37 %	11,55 %	10,40 %	8,55 %
Dlouhodobá zadluženost	32,33 %	29,31 %	20,45 %	17,25 %	20,45 %
Úrokové krytí	4,33	8,03	10,67	5,62	13,93

Zdroj: vlastní zpracování

Celková zadluženost

Graf 16: Celková zadluženost

Zdroj: vlastní zpracování

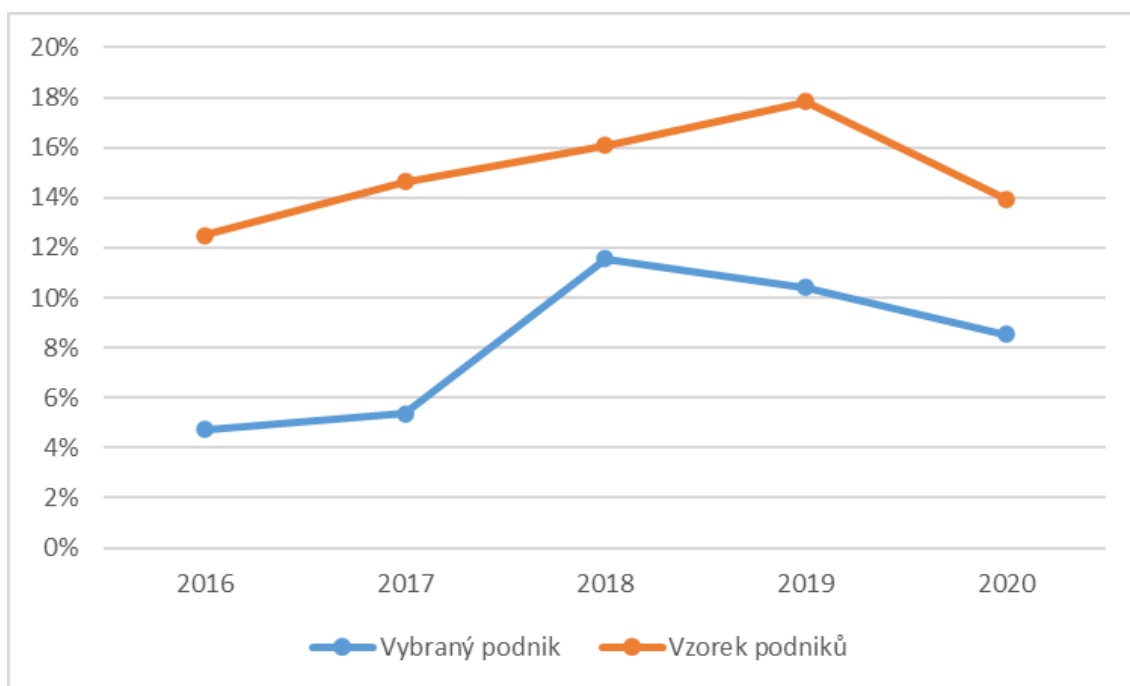
V tabulce č. 11 můžeme vidět, že hodnota celkové zadluženosti postupem času klesala. Poměříme zde hodnoty cizího kapitálu a celkových aktiv. Zatímco v roce 2016 byla hodnota ukazatele 37,07 %, tak v roce 2019 hodnota klesla na 27,65 %. Tento klesající trend byl

způsoben poklesem hodnoty cizích zdrojů v letech 2016-2019. V roce 2020 hodnota cizích zdrojů vzrostla o 12 %, což znamenalo mírný nárůst celkové zadluženosti.

Z grafu je patrné, že celková zadluženost vybraného podniku je nižší než průměrné hodnoty vybraného vzorku, kde se průměrná hodnota celkové zadluženosti pohybuje kolem 41 %. Vybraný podnik má průměrnou zadluženost kolem 32 %.

Krátkodobá zadluženost

Graf 17: Krátkodobá zadluženost

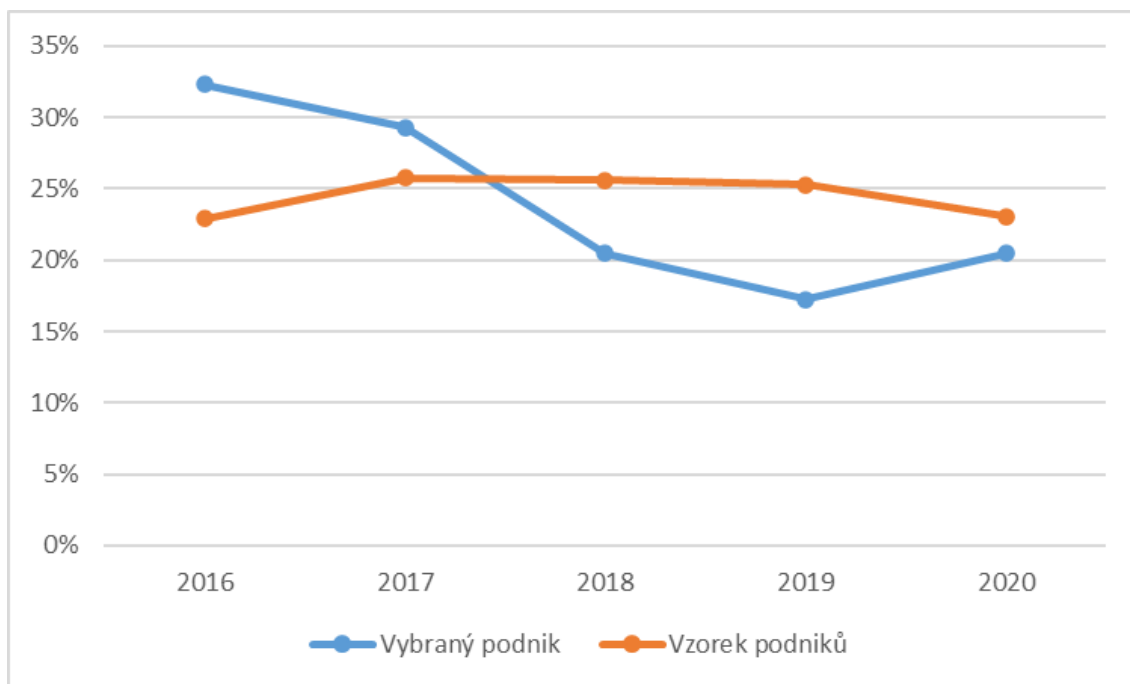

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu je vidět, že krátkodobá zadluženost do roku 2018 stoupala, a to vlivem narůstání krátkodobých závazků. Nejvyšší hodnota ukazatele byla v roce 2018 a to 30 300 tis. Kč. Naopak nejnižší hodnotu zaznamenáváme v roce 2016, kdy krátkodobé závazky činily 11 900 tis. Kč. Hodnota tohoto ukazatele byla 4,74 %. Krátkodobá zadluženost podniku je v porovnání se vzorkem podniků nižší než průměr.

Dlouhodobá zadluženost

Graf 18: Dlouhodobá zadluženost

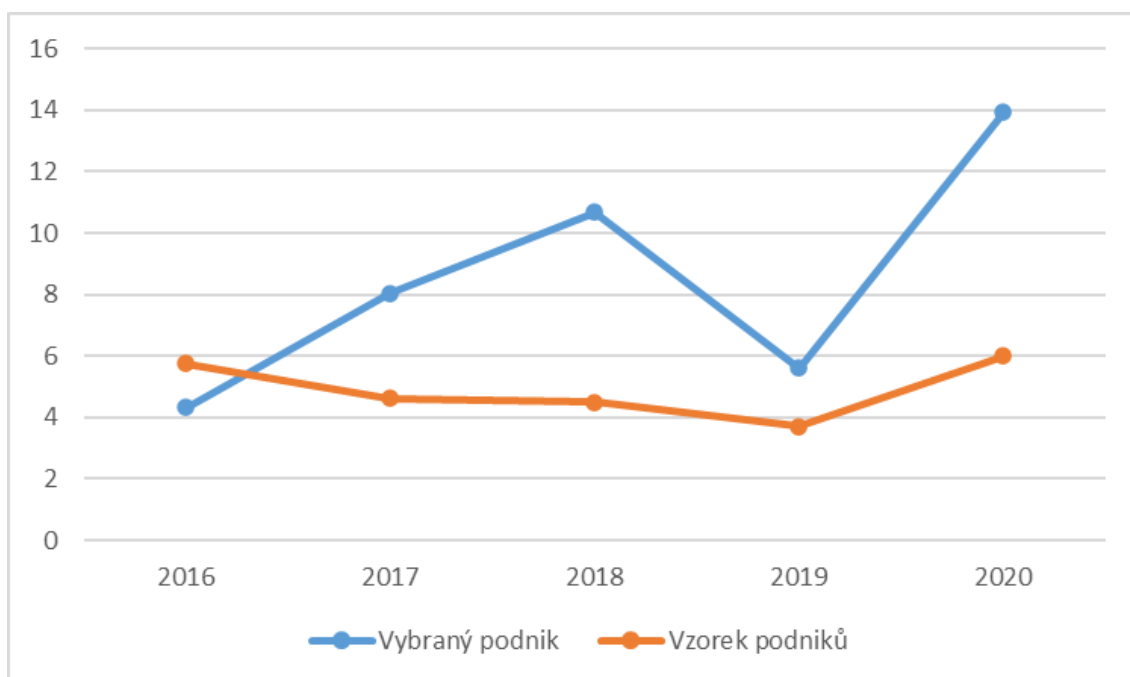
Zdroj: vlastní zpracování

Dlouhodobá zadluženost z počátku sledovaného období klesala, až do roku 2019. Nejvyšší dlouhodobá zadluženost byla ve roce 2016, kdy její hodnota byla 32,33 %. Tento rok sice nebyly dlouhodobé úvěry nejvyšší, ale je to dáno závazky k dodavatelům, kdy závazky činily 19 % dlouhodobých závazků. Ačkoli nejvyšší hodnotu závazků k úvěrovým institucím zaznamenáváme v roce 2017, tak hodnota závazků z obchodních vztahů tento rok klesla.

V porovnání s průměrem vzorku podniků vidíme, že dlouhodobá zadluženost se do roku 2017 nacházela nad úrovní průměru a následující roky byla pod úrovní.

Úrokové krytí

Graf 19: Úrokové krytí

Zdroj: vlastní zpracování

Tento ukazatel nám říká, kolikrát je zisk vyšší než placené úroky. Nákladové úroky se pohybují kolem hodnoty 1 114 tis. Kč. Z tabulky č. 11 je vidět, že nejvyšších hodnot bylo dosaženo v letech 2018 a 2020, kdy byl také nejvyšší zisk. Největší propad můžeme vidět mezi lety 2018 a 2019, kdy hodnota zisku klesla téměř o 53 %. Naopak největší nárůst můžeme vidět hned následující rok, kdy hodnota zisku vzrostla o 61 %.

Na grafu č.19 můžeme vidět, že hodnota ukazatele úrokového krytí vybraného podniku je v porovnání s průměrem vzorku v letech 2017-2020 vyšší, jen v roce 2016 byla hodnota tohoto ukazatele nižší.

6.3.6 Ukazatele likvidity

Z ukazatelů likvidity byly vybrány ukazatele běžné, pohotové a okamžité likvidity.

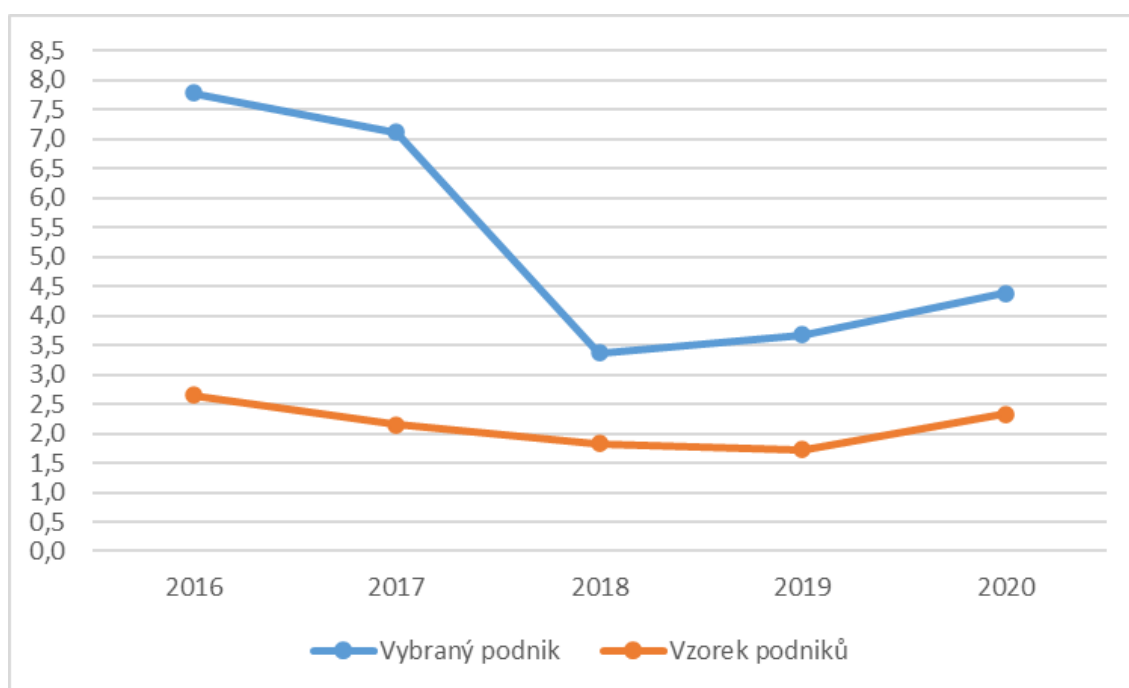
Tabulka 12: Vývoj ukazatelů likvidity v období 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Běžná likvidita	7,79	7,12	3,36	3,68	4,38
Pohotová likvidita	7,00	6,38	2,94	3,26	3,89
Okamžitá likvidita	0,69	0,40	0,38	0,25	0,15

Zdroj: vlastní zpracování

Běžná likvidita

Graf 20: Běžná likvidita

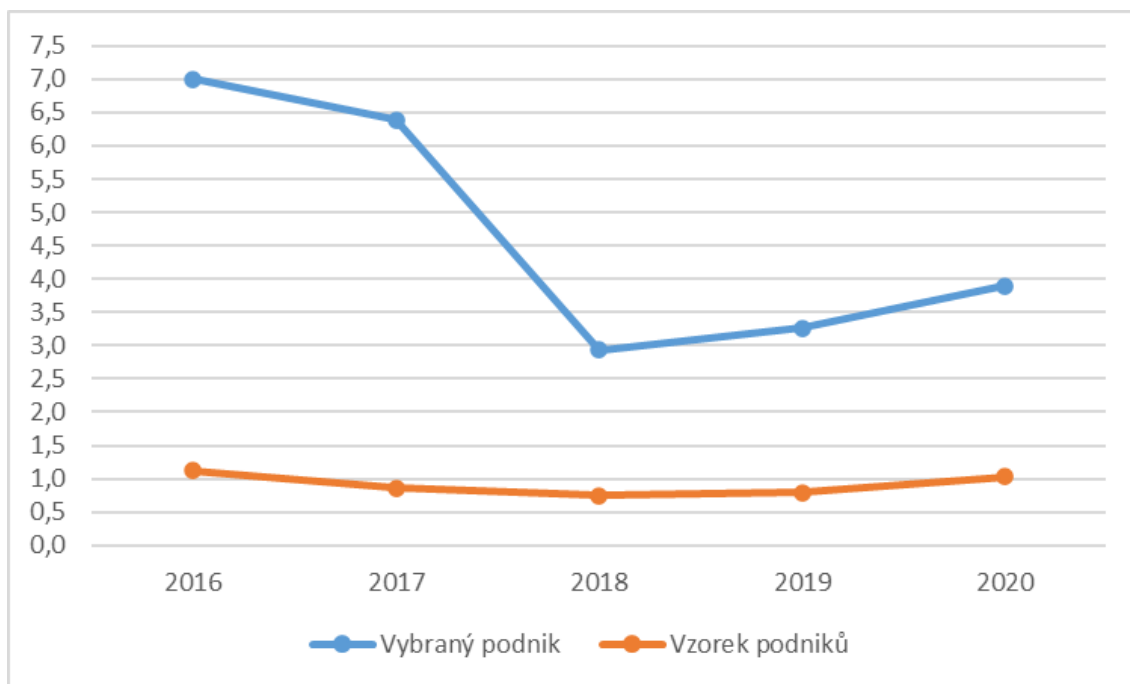

Zdroj: vlastní zpracování

Běžná likvidita nám říká, kolikrát pokryjí oběžná aktiva krátkodobé závazky. Doporučená hodnota je v rozmezí 1,5 – 2,5. Podnik se v těchto doporučených hodnotách nenachází, jelikož byla vysoká hodnota oběžných aktiv. Nejvyšší hodnota běžné likvidity je 7,79 a to v roce 2016, naopak nejnižší hodnota byla v roce 2018. Tento rok dosáhla hodnota čísla 3,38. Z grafu je vidět, že tuto doporučenou hodnotu likvidity splňuje vzorek podniků.

Pohotov likvidita

Graf 21: Pohotov likvidita

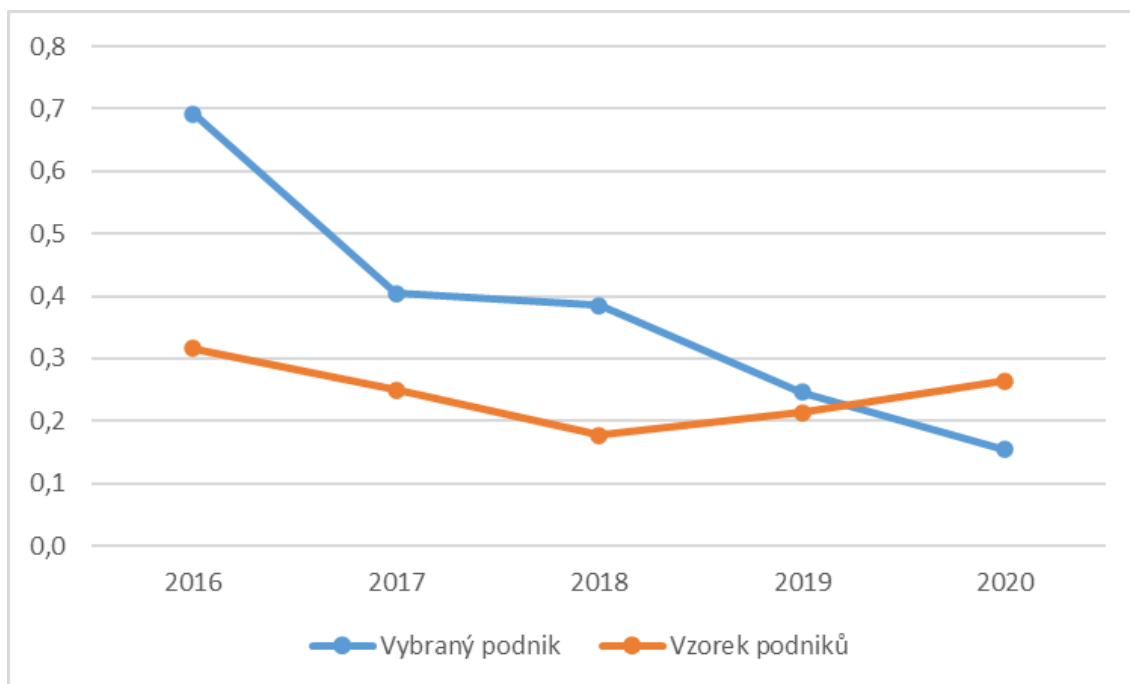

Zdroj: vlastní zpracování

Doporuen hodnota pohotov likvidity by se měla nacházet v rozmezí 1 – 1,5. Což jak je vidět na grafu, tak podnik opět nesplňuje. Hodnota oběžných aktiv je stále vysoká i po odeten zásob. Nejvy hodnota 7,00 byla zaznamenána v roce 2016 a nejni 2018. Můžeme zde vidět stejný trend jako u ben likvidity. V doporuench hodnotách se nachází pouze vzorek podniků.

Okamžitá likvidita

Graf 22: Okamžitá likvidita

Zdroj: vlastní zpracování

U okamžité likvidity by se hodnoty měly nacházet nad úrovní 0,2. Můžeme vidět, že se hodnoty vybraného podniku nad touto úrovní nachází v letech 2016-2019. Nejvyšší hodnota 0,69 byla zaznamenána v roce 2016 a nejnižší hodnota 0,15 v roce 2020, kdy se podnik nenačázal ve stanovené úrovni. Vzorek podniků tuto úroveň splňuje téměř ve všech sledovaných letech, výjimkou je rok 2018, kdy se hodnota nachází pod úrovní 0,2.

6.4 Altmanův model (Z-skóre)

Altmanův model je bankrotní model, který nám říká, zda je podnik prosperující nebo bankrotní.

Tabulka 13: Altmanův model

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Z-skóre	1,40	1,56	1,65	1,81	1,81

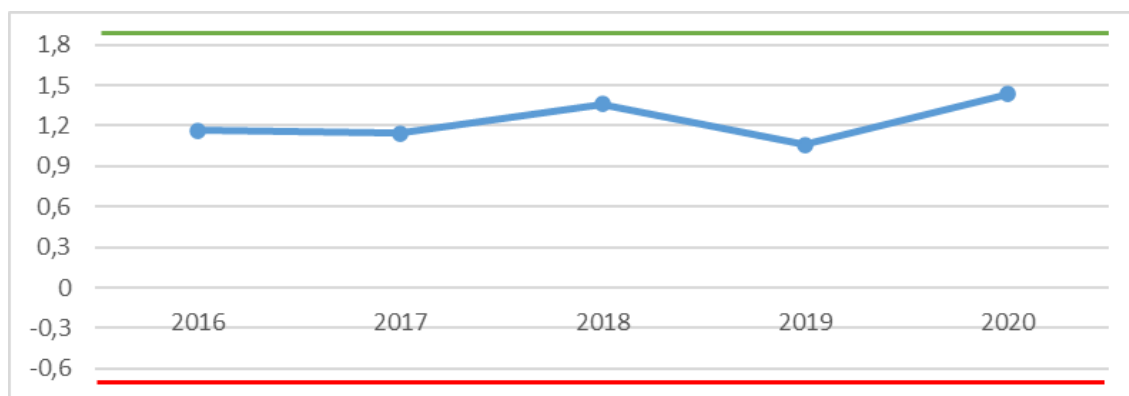
Zdroj: vlastní zpracování

Podle tabulky č. 13 nemůžeme usoudit, zda podnik spadá do bankrotu nebo je prosperující. Vypočtené hodnoty Altmanova modelu se pohybují v rozmezí 1,4 – 1,8. Stanovené meze 1,2 – 2,9, a tím pádem patří do tzv. šedé zóny, tak se nedá jednoznačně určit, zda je podnik úspěšný, nebo zda je to podnik s finančními problémy. Hodnoty mají ve sledovaném období rostoucí trend, tím se dá předpokládat, že podnik nemá problém s financemi.

6.5 Gurčický index

Dalším indexem pro určení, zda je podnik prosperující či nikoli, byl vybrán Gurčický index, který je zaměřený na zemědělskou výrobu.

Graf 23: Gurčický index

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 23 můžeme vyčíst, že podnik ve sledovaném období spadá do tzv. „šedé zóny“. Zelená čára označuje hranici, nad kterou je podnik prosperující (nad 1,8) a červená čára značí, kdy podnik spěje k bankrotu (pod – 0,6). Nejnižší hodnoty G-index dosáhl v roce 2019 a nejvyšší hodnoty v roce 2020. Nejnižší hodnota G-indexu je způsobena především 4. ukazatelem (cash flow / pasiva celkem), kdy v roce 2019 byla hodnota cash flow záporná.

6.6 Finanční zdraví

Pro vyhodnocení Finančního zdraví bylo využito 10 poměrových ukazatelů finanční analýzy z oblasti rentability, likvidity, zadluženosti a aktivity. Každému výsledku byl přidělen určitý počet bodů, podle stanovených rozmezí hodnoty ukazatele. Maximální součet přidělených bodů je 30.

Tabulka 14: Vypočet Finanční zdraví

Rok	2016		2017		2018		2019		2020	
		b.		b.		b.		b.		b.
ROA	13,50	3	12,66	3	16,13	3	13,04	3	12,44	3
Dlouhodobá rentabilita	53,40	3	56,11	3	65,52	3	69,76	3	68,60	3
Přidaná hodnota / vstupy	841,81	3	53,52	3	61,88	3	51,70	3	49,84	3
Rentabilita výkonů, z cash flow	29,37	3	26,51	3	31,88	3	21,45	3	23,01	3
Celková zadluženost	36,94	3	34,52	3	31,87	3	27,48	3	28,85	3
Úrokové krytí	4,65	3	6,41	3	10,43	3	5,36	3	13,67	3
Doba splacení dluhů, z cash flow	2,43	3	2,42	3	1,70	3	2,18	3	2,37	3
Krytí zásob ČPK	1,47	3	1,35	3	0,87	3	1,01	3	1,00	3
Pohotová likvidita	3,20	3	2,61	3	0,80	1	1,02	2	0,97	1
Investiční aktivita	27,09	3	18,71	3	16,16	3	16,08	3	26,42	3
Počet bodů celkem	30		30		28		29		28	

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce jsou vypočteny jednotlivé hodnoty ukazatelů a k nim jsou přiřazeny body (sloupce b.). Je zřejmé, že podnik patří ve všech sledovaných letech do kategorie „A“, jelikož bodové ohodnocení je vyšší než 22 bodů pro splnění kategorie. Znamená to splnění podmínky finančního zdraví. Průměrný počet bodů za sledované období činí 29.

6.7 Dotace

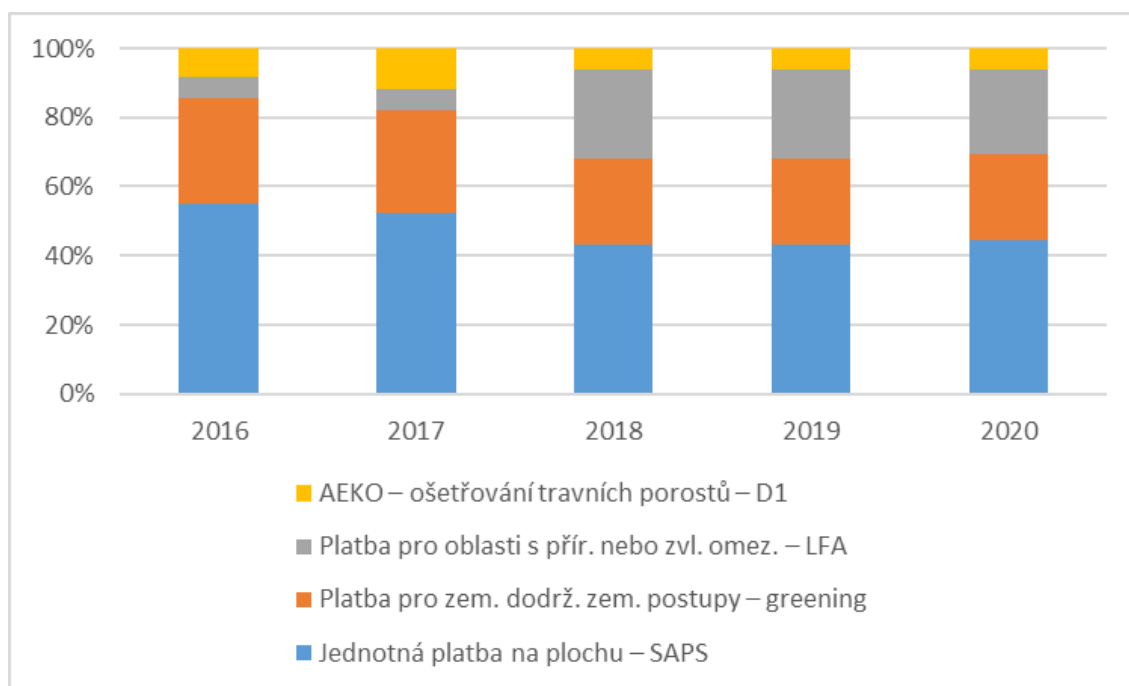
V tabulce č. 15 je vypsáný přehled dotací ve sledovaném období 2016-2020. Dotace a podpory jsou čerpány z různých zdrojů, a to Ministerstvo zemědělství (MZe), Státní zemědělský intervenční fond, Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF).

Tabulka 15: Dotace na provozní účely v letech 2016-2020 (v tis. Kč)

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Jednotná platba na plochu – SAPS	7 687	7 336	7 538	7 532	7 980
Platba pro zem. dodrž. zem. postupy – greening	4 268	4 127	4 387	4 291	4 529
Platba pro oblasti s přír. nebo zvl. omez. – LFA	907	908	4 451	4 476	4 431
AEKO – ošetřování travních porostů – D1	1 143	1 629	1 099	1 095	1 079

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 24: Poměr provozních dotací

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvýznamnější provozní dotací je jednotná platba na plochu – SAPS, kdy podnik obhospodařuje minimálně 1 hektar zemědělské půdy s kulturou standardní orné půdy, úhoru, travního porostu. Tyto částky se pohybují v rozmezí 7 336 – 7 980 tis. Kč ve sledovaném období. Druhou nejvýznamnější položkou je tzv. Greening, jehož cílem je podpořit zemědělské postupy se zaměřením na oblasti klimatu a životního prostředí. Tyto částky se pohybují v rozmezí od 4 127 – 4 431 tis. Kč. Další položkou je platba pro oblast s přírodním nebo zvláštním omezením – LFA. Tato dotace se využívá v oblastech s méně příznivými podmínkami s cílem zachovat venkovskou krajinu, podpořit systémy šetrné k životnímu prostředí, přispět ke stabilizaci venkovského obyvatelstva. Poskytované částky dosahují až na částku 4 431 tis. Kč. V roce 2018 můžeme vidět nárůst těchto dotací, který je způsobený změnou vymezení oblastí. Do roku 2018 oblasti typu OA a OB zahrnovala přibližně 431 ha půdy. V roce 2018 došlo k přerozdělení těchto oblastí na více typů, a to O1, O2, O3 a S, do kterých spadalo mnohem více hektarů půdy, přibližně 2 315 ha, na které podnik uplatňuje dotace. Poslední využívanou dotací je AEKO – ošetřování travních porostů, kdy je cílem podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Hodnoty se zde pohybují kolem 1 200 tis. Kč.

Tabulka 16: *Jednotná platba na plochu – SAPS přepočtená na hektar zemědělské půdy podniku a průměru ze vzorků v období 2016-2020*

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Vybraný podnik	3,40	3,25	3,25	3,26	3,45
Vzorek podniků	5,29	5,13	5,03	5,15	5,41

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 16 můžeme vidět Jednotnou platbu na plochu – SAPS, která je přepočtená na hektar zemědělské půdy. Vidíme zde hodnoty vybraného podniku a průměru ze vzorku podniků. Hodnoty dotace přepočtené na hektar jsou u vybraného podniku o něco nižší než u vzorku podniků. Hodnoty dotací na hektar se pohybují v rozmezí 3,25 – 3,45.

7 Mezipodnikové hodnocení

Pro mezipodnikové srovnání byla využita bodová metoda. Podniky byly srovnávány na základě tří ukazatelů, a to rentability vlastního kapitálu (ROE), produktivity práce a celkové zadluženosti. ROE nám vyjadřuje výnosnost vloženého kapitálu na zisku, celková zadluženost představuje poměr mezi cizím kapitálem a celkovými aktivy a produktivita práce nám říká, kolik výnosů nám přinese jeden zaměstnanec.

Ukazatele ROE a produktivity jsou maximalizační ukazatele, kde je preferována maximální hodnota a celková zadluženost je minimalizační ukazatel, kde je preferována minimální hodnota. Počet bodů pro jednotlivé ukazatele každého podniku je vypočítaný podle vzorců č. 20 a 21. Poté budou jednotlivé body váženy pomocí vah, které byly stanoveny pomocí Saatyho matice (tabulka č. 17). Nakonec bude spočítán aritmetický průměr z těchto vážených hodnot, na základě kterého se určí pořadí podniků.

V dalších tabulkách budou vypočteny všechny hodnoty mezipodnikového hodnocení v jednotlivých letech. Vybraný podnik si nepřeje být jmenován, proto je označen jako podnik „ABC“.

Tabulka 17: Saatyho matice

	ROE	Produktivita práce	Celková zadluženost	Geometrický průměr	Váhy
ROE	1	3	3	2,0801	0,57
Produktivita práce	1/3	1	5	1,1856	0,32
Celková zadluženost	1/3	1/5	1	0,4055	0,11
					1

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 18: Mezipodnikové hodnocení v roce 2016

Podnik	ROE	Produktivita práce	Celková zadluženost	Aritmetický průměr bodů	Pořadí
1	1,50 %	1 761	30,59 %	0,14	14.
2	7,30 %	2 422	22,10 %	0,19	4.
3	1,13 %	1 429	74,99 %	0,11	26.
4	4,52 %	3 200	43,92 %	0,19	3.
5	4,96 %	1 652	23,29 %	0,15	8.
6	4,89 %	1 862	46,23 %	0,15	11.
7	-1,10 %	1 577	28,45 %	0,12	21.
8	0,85 %	1 962	41,85 %	0,14	17.
9	4,91 %	1 637	28,43 %	0,15	9.
10	7,24 %	1 841	21,39 %	0,17	5.
11	10,11 %	2 145	17,68 %	0,19	2.
12	1,28 %	1 419	42,62 %	0,12	23.
13	-0,93 %	1 294	35,15 %	0,11	25.
14	3,53 %	1 230	15,39 %	0,14	15.
15	24,60 %	4 686	81,59 %	0,30	1.
16	5,76 %	1 739	43,33 %	0,15	10.
17	2,44 %	1 860	51,02 %	0,14	18.
18	3,41 %	1 518	34,83 %	0,14	16.
19	1,89 %	1 684	21,55 %	0,14	13.
20	0,15 %	1 581	35,55 %	0,12	20.
21	5,36 %	2 064	24,90 %	0,17	6.
22	-0,28 %	1 766	70,49 %	0,11	24.
23	3,44 %	1 170	45,10 %	0,12	22.
24	0,91 %	1 614	24,57 %	0,13	19.
25	-20,61 %	1 366	89,24 %	0,01	27.
26	5,77 %	1 733	9,36 %	0,16	7.
ABC	1,95 %	2 025	37,07 %	0,14	12.

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 18 můžeme vidět, že podnik „ABC“ v roce 2016 umístil na 12. místě, kvůli nízké hodnotě ROE, nižší produktivitě práce a vyšší hodnotě celkové zadluženosti. Na prvním místě se umístil podnik č. 15 a to především kvůli vysoké hodnotě rentability aktiv, která byla ze všech podniků nejvyšší (24,60 %), to samé se dá říci i o produktivitě práce. Ačkoliv má podnik č. 15 vysokou zadluženost, tak se umístil na 1. místě vinou stanovených vah. Na posledním místě se umístil podnik č. 25, a to kvůli záporné hodnotě ROE (-20,61 %), nižší produktivity práce a vysoké zadluženosti, která činila téměř 90 %.

Tabulka 19: Mezipodnikové hodnocení v roce 2017

Podnik	ROE	Produktivita práce	Celková zadluženost	Aritmetický průměr	Pořadí
1	6,76 %	1 896	43,85 %	0,20	5.
2	5,10 %	1 745	32,46 %	0,19	8.
3	8,84 %	1 935	42,84 %	0,22	4.
4	10,63 %	2 518	23,26 %	0,28	1.
5	1,02 %	1 832	17,43 %	0,16	15.
6	-9,07 %	1 226	65,70 %	0,01	23.
7	4,43 %	3 474	45,82 %	0,24	2.
8	4,48 %	1 745	26,63 %	0,18	9.
9	-0,50 %	1 699	29,12 %	0,13	20.
10	5,59 %	1 651	25,84 %	0,19	6.
11	1,15 %	1 866	39,43 %	0,15	19.
12	0,92 %	1 743	20,37 %	0,15	17.
13	4,73 %	1 521	47,03 %	0,17	14.
14	3,36 %	1 444	30,52 %	0,16	16.
15	2,39 %	1 641	44,13 %	0,15	18.
16	4,59 %	1 799	41,23 %	0,18	10.
17	0,11 %	1 499	33,34 %	0,13	21.
18	1,12 %	1 351	89,01 %	0,10	22.
19	2,49 %	2 261	23,21 %	0,19	7.
20	6,26 %	1 731	66,97 %	0,18	11.
21	3,98 %	3 843	81,08 %	0,24	3.
22	3,36 %	1 630	20,67 %	0,17	13.
ABC	3,87 %	1 862	34,68 %	0,18	12.

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 19 můžeme vidět, že podnik „ABC“ v roce 2017 umístil na 12. místě s ROE 3,87 %, produktivitou práce 1 862 tis. Kč/PEP a celkovou zadlužeností 34,68 %. Na prvním místě se umístil podnik č. 4 a to především kvůli vyšší hodnotě ROE (10,63 %) a vysoké produktivitě práce. Na posledním místě se umístil podnik č. 6. a to díky záporné hodnotě ROE (-9,07 %) a také nízké produktivitě práce.

Tabulka č. 20 nám ukazuje, že v roce 2018 se podnik „ABC“ umístil na 13. místě s ROE 4,97 % a zadlužeností 32 %. Na prvním místě se umístil podnik č. 10 s nejvyšší hodnotou ROE (19,67 %). Na posledním místě se umístil podnik č. 30. Je to způsobené opět zápornou hodnotou ROE a nejnižší produktivitou práce z ostatních podniků ve vzorku.

Tabulka 20: Mezipodnikové hodnocení v roce 2018

Podnik	ROE	Produktivita práce	Celková zadluženost	Aritmetický průměr	Pořadí
1	0,07 %	1 896	78,81 %	0,08	30.
2	2,64 %	1 988	42,99 %	0,13	17.
3	2,06 %	1 412	17,20 %	0,11	23.
4	4,87 %	2 458	20,45 %	0,17	6.
5	1,86 %	1 503	54,93 %	0,09	28.
6	9,61 %	1 909	36,62 %	0,18	5.
7	5,02 %	1 799	81,12 %	0,12	21.
8	6,46 %	2 132	32,61 %	0,16	7.
9	6,21 %	1 844	24,52 %	0,16	9.
10	19,67 %	1 519	56,70 %	0,22	1.
11	5,37 %	3 684	44,73 %	0,21	2.
12	0,49 %	1 743	25,51 %	0,11	24.
13	9,23 %	2 041	28,94 %	0,18	4.
14	10,36 %	1 528	48,67 %	0,16	8.
15	-3,57 %	1 872	26,87 %	0,08	31.
16	4,18 %	1 973	10,07 %	0,15	12.
17	4,95 %	1 532	30,71 %	0,13	14.
18	2,43 %	1 641	48,52 %	0,11	25.
19	-6,09 %	1 783	47,34 %	0,05	32.
20	0,74 %	1 771	66,93 %	0,09	29.
21	0,32 %	1 730	38,02 %	0,10	27.
22	2,33 %	1 683	16,84 %	0,12	18.
23	7,78 %	1 880	52,14 %	0,15	11.
24	10,09 %	2 005	33,57 %	0,19	3.
25	6,22 %	1 774	21,70 %	0,15	10.
26	2,59 %	1 546	31,04 %	0,11	22.
27	2,04 %	2 002	50,99 %	0,12	20.
28	1,98 %	1 578	37,97 %	0,11	26.
29	0,11 %	3 012	81,51 %	0,13	16.
30	-2,77 %	930	32,25 %	0,05	33.
31	3,74 %	1 675	45,77 %	0,12	19.
32	2,24 %	2 455	66,44 %	0,13	15.
ABC	4,97 %	1 958	32,00 %	0,15	13.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 21: Mezipodnikové hodnocení v roce 2019

Podnik	ROE	Produktivita práce	Celková zadluženost	Aritmetický průměr	Pořadí
1	6,57 %	2 496	16,05 %	0,24	5.
2	-1,63 %	1 156	18,21 %	0,17	24.
3	0,66 %	2 153	79,64 %	0,18	21.
4	10,58 %	1 956	52,57 %	0,22	9.
5	-2,20 %	1 774	64,20 %	0,17	25.
6	2,77 %	1 930	44,59 %	0,20	17.
7	9,13 %	4 095	43,01 %	0,29	1.
8	-7,46 %	1 917	69,91 %	0,15	26.
9	1,28 %	2 093	42,34 %	0,20	16.
10	0,40 %	1 772	23,61 %	0,19	20.
11	-18,53 %	1 605	90,50 %	0,10	28.
12	12,25 %	2 117	33,95 %	0,24	6.
13	-43,45 %	1 932	86,77 %	0,03	29.
14	8,23 %	2 416	13,16 %	0,24	4.
15	2,56 %	1 961	48,48 %	0,20	18.
16	-1,41 %	1 625	31,58 %	0,18	22.
17	7,10 %	1 643	45,47 %	0,20	12.
18	0,24 %	1 962	23,60 %	0,20	15.
19	1,25 %	4 454	80,82 %	0,26	2.
20	2,41 %	1 767	21,31 %	0,20	13.
21	12,42 %	1 799	38,45 %	0,23	7.
22	2,20 %	2 266	47,35 %	0,20	11.
23	-1,39 %	1 508	31,08 %	0,18	23.
24	7,04 %	2 112	35,22 %	0,22	8.
25	1,24 %	1 927	9,32 %	0,21	10.
26	3,53 %	1 543	26,39 %	0,19	19.
27	14,59 %	2 694	62,70 %	0,25	3.
28	-7,22 %	1 191	58,48 %	0,13	27.
ABC	2,10 %	1 869	27,65 %	0,20	14.

Zdroj: vlastní zpracování

Podnik „ABC“ se v roce 2019 umístil na 14. místě (viz. tabulka č. 21). Tento rok měl podnik ROE 2,10 %, produktivitu práce 1 869 tis. Kč/PEP a celkovou zadluženost 27,65 %. Na prvním místě se umístil podnik č. 7, a to opět díky vyšší hodnotě ROE (8,23 %), nadprůměrné hodnotě produktivity práce a nízké zadluženosti. Poslední místo patří podniku č. 13, kdy jeho zadluženost dosáhla 86,77 % a hodnota ROE byla záporná, a to -43,45 %.

Tabulka 22: Mezipodnikové hodnocení v roce 2020

Podnik	ROE	Produktivita práce	Celková zadluženost	Aritmetický průměr	Pořadí
1	9,51 %	2 675	18,79 %	0,16	4.
2	0,86 %	2 150	77,28 %	0,06	24.
3	2,36 %	2 283	43,93 %	0,09	20.
4	0,44 %	1 863	60,49 %	0,05	25.
5	6,90 %	1 945	34,37 %	0,11	11.
6	8,16 %	3 964	37,65 %	0,20	3.
7	6,46 %	1 896	21,72 %	0,11	10.
8	-0,24 %	1 346	17,46 %	0,05	26.
9	4,99 %	2 132	39,62 %	0,10	13.
10	12,88 %	1 726	49,09 %	0,13	5.
11	5,80 %	1 596	29,00 %	0,09	19.
12	-2,20 %	1 406	57,70 %	0,02	27.
13	6,46 %	2 199	12,19 %	0,13	7.
14	6,24 %	2 093	19,39 %	0,12	8.
15	26,93 %	1 755	87,24 %	0,21	1.
16	5,55 %	1 760	34,68 %	0,09	17.
17	1,45 %	1 417	19,98 %	0,06	23.
18	0,41 %	1 916	11,52 %	0,08	21.
19	2,28 %	2 625	47,08 %	0,10	14.
20	3,75 %	2 206	31,65 %	0,10	16.
21	5,06 %	2 089	32,19 %	0,10	12.
22	1,15 %	3 003	81,45 %	0,09	18.
23	4,48 %	2 285	20,26 %	0,11	9.
24	8,21 %	2 186	34,33 %	0,13	6.
25	1,17 %	1 646	29,29 %	0,06	22.
26	19,60 %	2 508	56,90 %	0,20	2.
ABC	5,80 %	1 853	29,00 %	0,10	15.

Zdroj: vlastní zpracování

Podniku „ABC“ v roce 2020 patřilo 15. místo s ROE 5,80 %, celkovou zadlužeností 29 % a 1 853 tis. Kč/PEP. První místo patřilo podniku č. 15 jehož ROE bylo nejvyšší ze všech podniku, a to 26,93 %, ale opět s vysokou zadlužeností vlivem nastavení vah. Na posledním místě se umístil podnik č. 12 se zápornou hodnotou ROE (-2,2 %) a téměř nejnižší hodnotou produktivity práce.

Průměrně se podnik ve sledovaném období 2016–2020 pohybuje kolem třináctého místa z porovnávaných podniků. Má relativně malou rentabilitu aktiv, vyšší zadluženost a průměrnou produktivitu práce.

8 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zhodnotit vývoj finančních a provozních ukazatelů vybraného zemědělského podniku. Z důvodu zachování anonymity nebylo uváděno jméno zemědělské společnosti. Toto hodnocení bylo provedeno v průběhu pěti let, a to za období 2016-2020.

Nejprve byla hodnocena provozní část. Z rostlinné výroby byly vybrány nejvíce pěstované plodiny, a to pšenice ozimá, řepka ozimá a žito ozimé. Byla rozebrána celková sklizeň společnosti a hektarové výnosy (t/ha). Nejvíce společnost sklízela pšenici ozimou, kdy se sklizeň pohybuje kolem 3 500 t. Co se týče hektarových výnosů, tak nejvyšší výnos mělo žito ozimé v téměř všech letech, kromě roku 2017. Tento rok měla nejvyšší hektarové výnosy pšenice ozimá. V roce 2020 byly nejvyšší hektarové výnosy všech plodin, zejména vlivem počasí, které k tomu přispělo.

Ze živočišné výroby byla hodnocena celková užitkovost a stav dojnic. Celková užitkovost do roku 2018 rostla, kdy dosáhla nejvyšší užitkovosti. Poté hodnota celkové užitkovosti mírně klesala. Počet dojnic společnosti byl ve sledovaném období téměř konstantní. Ve srovnání s průměrem podniků se společnost nacházela nad průměrem u obou ukazatelů.

Dále byly analyzovány tržby z jednotlivých úseků výroby. Největší podíl na tržbách společnosti má živočišná výroba, a to 63 %. Je to způsobeno hlavně produkcí mléka. Menší část tvoří rostlinná výroba a nejmenší část tvoří minijatka.

Další část práce je věnována finanční analýze, kde byly využity rozdílové a poměrové ukazatele. Z rozdílových ukazatelů byl spočítán čistý pracovní kapitál, který dokazuje, že společnost byla likvidní a byla schopná své závazky platit včas.

Poměrové ukazatele zahrnují ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity. Ukazatele rentability se pohybovaly ve sledovaném období v kladných číslech. Nejvyšších hodnot těchto ukazatelů podnik dosahoval v roce 2020, kdy společnost měla největší zisk. V některých ukazatelích rentability byl zisk očištěn o provozní dotace a tím se hodnoty dostaly do záporných čísel.

Také byla analyzována celková nákladovost. Největší podíl na celkové nákladovosti tvoří provozní nákladovost téměř 99 %, oproti finanční nákladovosti. Provozní nákladovost byla následně rozložena na jednotlivé složky, kdy největší část tvoří výkonová spotřeba a osobní náklady. V menší míře to byly odpisy a ostatní provozní náklady. Největší část výkonové spotřeby tvoří spotřeba materiálu a energie.

Z ukazatelů aktivity byla nejdelší doba obratu u dlouhodobého majetku, která se pohybovala kolem 485 dnů. V porovnání se vzorkem podniků je tato doba obratu dlouhodobého majetku vybrané společnosti mnohem nižší. Doba obratu zásob se postupem času zvyšovala a v porovnání se vzorkem byla nad průměrem.

Celková zadluženost se ve sledovaném období snižovala. Ve srovnání s průměrem byla celková zadluženost nižší. Zatímco dlouhodobá zadluženost se pohybovala se stejným trendem jako celková, tak krátkodobá zadluženost do roku 2018 rostla a od roku 2018 začala klesat.

Ukazatele likvidity se nacházejí nad stanovenými doporučenými hodnotami. Podnik sice nemá problém uspokojit své věřitele, ale snižuje tím výnosnost podniku.

Pro zhodnocení, zda je společnost prosperující či nikoli, byly využity dva ukazatele, a to Altmanův model a Gurčíkův index. U obou těchto ukazatelů se dostáváme do tzv. „šedé zóny“, kdy se nedá jednoznačně určit, zda má podnik finanční problémy.

Z vyhodnocení Finančního zdraví podniku získáváme, že podnik spadal do kategorie „A“, která splňuje podmínky finančního zdraví.

Dále byly rozebrány provozní dotace, které společnost čerpá. Nejvýznamnější provozní dotací je jednotná platba na plochu – SAPS, a dále tzv. Greening.

V poslední části bylo provedeno mezipodnikové srovnání. Byla zde využita bodovací metoda a srovnání bylo provedeno pomocí tří ukazatelů, a to ukazatele rentability vlastního kapitálu, produktivity práce a celkové zadluženosti. Váhy jednotlivých ukazatelů byly vypočítány pomocí Saatyho matice. Z mezipodnikové hodnocení se dozvídáme, že se společnost průměrně pohybuje kolem třináctého místa ze všech podniků, díky relativně malé rentabilitě aktiv, vyšší zadluženosti a průměrné produktivity práce.

Celkově můžeme říct, že si společnost vede dobře. Vykazuje dobré provozní i ekonomické výsledky, nemá problém s platební neschopností a celková zadluženost postupem času klesá.

9 Summary

This diploma thesis is focused on the analysis of the management of the agricultural enterprise. The goal is to evaluate the state and development of the financial and production indicators of the agricultural enterprise and also to determine the position of the enterprise within the sample using methods of inter-enterprise comparison.

In the first part, operational indicators from crop and animal production will be calculated. From crop production, the work deals with the analysis of rye, wheat and winter rape production, namely the total production and yields per hectare. From animal production, the average milk yield and the number of dairy cows will be analysed.

For analysing financial indicators was chosen a time period of 5 years, i.e., from 2016 to 2020. Difference and ratio indicators were chosen. The relative indicators were divided into indicators of profitability, activity, indebtedness and liquidity.

Bankruptcy models will be used to assess whether a company is bankrupt, namely Altman's model and Gurčík's index, which is focused on agriculture.

The last part of this diploma thesis contains an inter-company comparison of companies, which will be carried out on samples of companies using the point method.

Key words: analysis, agriculture, indicators, subsidy

JET Classification:

- G32 Financing Policy, Financial Risk and Risk Management, Capital and Ownership Structure, Value of Firms, Goodwill
- G33 Bankruptcy, Liquidation
- O13 Agriculture, Natural Resources, Energy, Environment, Other Primary Products
- Q1 Agriculture

Seznam grafů

Graf 1: Užítkovost (l/dojnice)	32
Graf 2: Počet dojnic (v ks)	33
Graf 3: Tržby v jednotlivých úsecích (v tis. Kč).....	34
Graf 4: Vývoj rentability vlastního kapitálu	36
Graf 5: Vývoj rentability aktiv	37
Graf 6: Vývoj rentability tržeb	38
Graf 7: Provozní nákladovost.....	40
Graf 8: Výkonová spotřeba	41
Graf 9: Osobní náklady	42
Graf 10: Roční průměrná mzda (tis. Kč).....	42
Graf 11: Rychlost obratu aktiv	44
Graf 12: Doba obratu zásob (ve dnech)	45
Graf 13: Doba obratu dlouhodobého hmotného majetku (ve dnech).....	46
Graf 14: Doba obratu pohledávek (ve dnech)	47
Graf 15: Doba obratu závazků (ve dnech)	48
Graf 16: Celková zadluženost	49
Graf 17: Krátkodobá zadluženost.....	50
Graf 18: Dlouhodobá zadluženost.....	51
Graf 19: Úrokové krytí.....	52
Graf 20: Běžná likvidita	53
Graf 21: Pohotová likvidita	54
Graf 22: Okamžitá likvidita.....	55
Graf 23: Gurčíkův index	56
Graf 24: Poměr provozních dotací	58

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozlišení kategorií FZ dle dosaženého počtu bodů.....	23
Tabulka 2: Produkce společnosti v období 2016-2020 (v t).....	30
Tabulka 3: Průměrné roční výnosy vybraných plodin (v t/ha).....	30
Tabulka 4: Produkce mléka v období 2016-2020.....	32
Tabulka 5: Čistý pracovní kapitál (v tis. Kč).....	35
Tabulka 6: Vývoj ukazatelů rentability v období 2016-2020.....	35
Tabulka 7: Nákladovost.....	39
Tabulka 8: Produktivita práce (v tis. Kč).....	43
Tabulka 9: Technické vybavení práce (v tis. Kč).....	43
Tabulka 10: Vývoj ukazatelů aktivity v období 2016-2020.....	44
Tabulka 11: Vývoj ukazatelů zadluženosti v období 2016-2020.....	49
Tabulka 12: Vývoj ukazatelů likvidity v období 2016-2020.....	53
Tabulka 13: Altmanův model.....	56
Tabulka 14: Vypočet Finanční zdraví.....	57
Tabulka 15: Dotace na provozní účely v letech 2016-2020 (v tis. Kč).....	58
Tabulka 16: Jednotná platba na plochu – SAPS přepočtená na hektar zemědělské půdy podniku a průměru ze vzorků v období 2016-2020.....	59
Tabulka 17: Saatyho matice.....	60
Tabulka 18: Mezipodnikové hodnocení v roce 2016.....	61
Tabulka 19: Mezipodnikové hodnocení v roce 2017.....	62
Tabulka 20: Mezipodnikové hodnocení v roce 2018.....	63
Tabulka 21: Mezipodnikové hodnocení v roce 2019.....	64
Tabulka 22: Mezipodnikové hodnocení v roce 2020.....	65

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vazba vybraných specifík zemědělské činnosti a rizik.....	5
---	---

Bibliografie

1. Abrahamová, M. (2010). ČESKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ ŠEST LET PO VSTUPU DO Evropské Unie. ÚZEI. Retrieved 2021-12-28, from https://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/studie103.pdf
2. Bečvářová, V., & Zdráhal, I. (2014). Zemědělská politika a obchod: Agricultural policy and trade (1. vyd). Mendelova univerzita v Brně.
3. Blaha, Z., & Jindřichovská, I. (2006). Jak posoudit finanční zdraví firmy (3., rozš. vyd). Management Press.
4. Devereux, S., & Longhurst, R. (2010). Incorporating Seasonality into Agricultural Project Design and Learning. Core. Retrieved 2021-12-02, from <https://core.ac.uk/download/pdf/286043549.pdf>
5. Dlouhý, J., & Urba, J. (2011). Ekologické zemědělství bez mýtů: Fakta o ekologickém zemědělství a biopotravinách pro média. eAgri. Retrieved 2021-12-10, from https://eagri.cz/public/web/file/220655/Ekologicke_zemedelstvi_bez_mytu.pdf
6. Dvořáková, D. (2012). Specifika účetnictví a oceňování v zemědělství (Vyd. 1). Wolters Kluwer Česká republika.
7. Gurčík, L. (2002). G-index - metóda predikcie finančného stavu pol'nohospodárskych podnikov. Czech Academy of Agricultural Sciences. Retrieved 2022-01-19, from <https://www.agriculturejournals.cz/publicFiles/59317.pdf>
8. Hienl, P., Čámská, K., Klement, P., Smrček, L., Šamsová, L., Klacková, A., Hanušová, M., Foltýn, I., & Zedníčková, I. (2013). Jak začít podnikat v zemědělství. EAGRI. Retrieved 2021-12-10, from https://eagri.cz/public/web/file/261965/Jak_zacit_podnikat_v_zemedelstvi.pdf
9. Kouřilová, J., Pšenčík, J., & Kopta, D. (2009). Dotace v zemědělství: z hlediska komplexního pohledu a s přihlédnutím k ekologickému zemědělství (Vyd. 1). Pro Ekonomickou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích vydalo Akademické nakladatelství CERM.
10. Křen, J., & Dušková, S. (2015). Systémy rostlinné výroby. Retrieved 2021-11-28, from https://web2.mendelu.cz/af_291_projekty/files/23/23-systemy_rostlinne_vyroby_k%C5%95en.pdf
11. Marek, P. (2009). Studijní průvodce financemi podniku (2., aktualiz. vyd). Ekopress.
12. Ministerstvo zemědělství, . (ed.). (2009). eAgri. Retrieved 2021-12-27, from <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>

13. Ministerstvo zemědělství, . (2011). Analýza extrémů počasí vzhledem k zemědělským plodinám. Retrieved 2021-12-10, from Analýza extrémů počasí vzhledem k zemědělským plodinám
14. Ministerstvo zemědělství. (2017). Zpráva o stavu zemědělství za rok 2016: Zelená zpráva. eAgri. Retrieved 2022-01-14, from https://eagri.cz/public/web/file/569334/ZZ16_V3.pdf
15. Ministerstvo zemědělství. (2018). Zpráva o stavu zemědělství za rok 2017: Zelená zpráva. eAgri. Retrieved 2022-01-14, from https://eagri.cz/public/web/file/648252/Zelena_zprava_2017.pdf
16. Ministerstvo zemědělství. (2019). Zpráva o stavu zemědělství za rok 2018: Zelená zpráva. eAgri. Retrieved 2022-01-14, from https://eagri.cz/public/web/file/648258/Zelena_zprava_2018.pdf
17. Ministerstvo zemědělství. (2020). Zpráva o stavu zemědělství za rok 2019. eAgri. Retrieved 2022-01-14, from https://eagri.cz/public/web/file/675582/Zelena_zprava_2019.pdf
18. Ministerstvo zemědělství, . (ed.). (2021). Zemědělská výroba. eAgri. Retrieved 2021-12-10, from <https://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/zemedelstvi.html>
19. Ministerstvo zemědělství. (2021). Zpráva o stavu zemědělství za rok 2020: Zelená zpráva. eAgri. Retrieved 2022-01-14, from https://eagri.cz/public/web/file/700907/ZZ20_V3_TEXT_07._07._2021.pdf
20. Růčková, P. (2019). Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi (6. aktualizované vydání). Grada Publishing.
21. Sedláček, J. (2011). Finanční analýza podniku (2., aktualiz. vyd). Computer Press.
22. Svatoš, M., Bielik, P., Hron, J., Okenka, I., & Tvrdoň, J. (1999). Ekonomika zemědělství a evropská integrace (2. proprac. vyd). Česká zemědělská univerzita.
23. Svoboda, J., Lososová, J., & Zdeněk, R. (2017). Zemědělské dotace v Evropské unii (Vydání první). Wolters Kluwer Česká republika.
24. Synek, M., Kopkáně, H., & Kubálková, M. (2009). Manažerské výpočty a ekonomická analýza (Vyd. 1). C.H. Beck.
25. SZIF. (2019). Metodika výpočtu finančního zdraví. eAgri. Retrieved 2022-01-16, from https://eagri.cz/public/web/file/409515/Metodika_vypoctu_financniho_zdravi.pdf
26. SZIF, . (2021). SZIF poskytuje. Retrieved 2021-26-12, from <https://www.szif.cz/cs/szif-poskytuje>
27. Špička, J. (2006). Řízení podnikatelských rizik v zemědělství. Retrieved 2021-12-10, from https://www.uzei.cz/data/usr_001_cz_soubory/studie086.pdf